

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2016 сыл
Бэс ыйын
3 күнэ
Бээтинсэ
№61-62 (10458)

12+

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр түртүтэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Ыһы — 2016

АҤАРЫ НАБЫЛЫҤЫ БААР ДУУ?

Ыам ыйа бүтүтэ да ыһы үлэтэ, инники сыллары кытта тэннээтэххэ, тобо эрэ уота-көһө суох бара турар курдук. Ол түмүгэр ыам ыйын 30 күнүнээҕи туругунан улуус үрдүнэн хортуоппуй 148,3 гектарга олордолуохтаагыттан 75,1 гектарга олордолунна. Эбэтэр уопсай иэн 51%-на. Ол иһингэр ТХПК-ра 21 гектартан 12-ни (57%), бааһынай хаһаайыстыбалар 364 гектартан 66 гектары (18%), кэтэх хаһаайыстыбалахтар 148 гектартан 75 гааны (51%).

Бириддиһэн хаһаайыстыбалартан (хортуоппуй олордуга) ИП Петров Р.К. (Үөдэй) — 6 га (200%), «Бүтэй иһэ» б/х (Партизан) — 3 га (300%), ИП Винокуров И.И. (Партизан) — 4 га (100%), ИП Попов И.Н. — 3 га (100%), «Тыа» б/х — 3 га (100%), «Сарыал» ТХПК — 10 га (100%), ЛПХ (Маймаҕа) — 1 га (96%) уонна Таастах, Фрунзе, Түбэ, Арбын, Искра кэтэх хаһаайыстыбалахтара былааннарын толордулар.

ТХУ кылаабынай агронома
С.Д. Новгородова, Хамаҕатта
«Сүүрэн» б/х баһылыга
А.С. Жирков уонна ТХМ сиргэ
департаменын специалиһа
И.Ф. Артамонов.

Обуруот аһын ыһыны 126,6 гектарга тиэрдэр соруудах 23% эрэ толорулунна, эбэтэр 29 гектарга хаппыста, моркуоп, субүөкүлэ о.д.а. культуралар ыһылыннар. ТХПК (тыа хаһаайыстыбатын производственной кооперативтара) бириддиһэн гектары ыспатылар, былааннара 11,5 га. Бааһынай хаһаайыстыбалар 25 гааҕа ыстылар. Инньэ гынан соруудахтарыттан түөрт гыммыт бириин эрэ көбүрөттүлэр. Бары хаһаайыстыбалартан ыһыга тэрээһиннээхтик «Саҕа сүүрэн» б/х (сал. А.С. Жирков) үлэли-хамсыы сылдыар. Бу хаһаайыстыба хортуоппуй олордуну түмүктээтэ, обуруот аһын ыһар былаанын 50% толордо. Онон ыһы үлэтин бүтүтүлүн түмүктүүр кыахтанна.

Мантан хаалбыт кэмгэ бары хаһаайыстыбалар баар кыағы бүтүннүү туһанан, күнү-дьылы аахсыбакка турунуулаахтык үлэлээн ыһы бары көрүнгэр тиэрдиллибит соруудагы толоруохтара, аны күһүн өлгөм үүнүүнү ылан дохуоттарын үксэтиэхтэрэ диэн эрэҥ күүтүбүт.

И. ИВАНОВ

Үтүө үгэс үөдүйдүн
уонна үксэтин!

Ыам ыйын 26-27 күннэригэр улуус киинигэр Бүтүн Россия үрдүнэн маһы олоорду Күнүн чэрчитинэн акция ытытыллына. Бастаан ыам ыйын 26 күнүгэр 650 устука хатын, рябинник уонна иирэ талах көһөрүллэр мастары (саженцы) бэлэмнэмиттэрэ.

Манна 12 тэрилтэ, ол иһингэр 3, 5, 7, 11, 12 №-дээх оҕо саадтары, НПК оҕо саадын, улуустааҕы гимназия, начальнай оскуола, 1 №-дээх орто оскуола үлэһиттэрэ кыттыны ыллылар, «Сахатранснефтегаз» Намнааҕы учаастага бортовой массыына туруорбута.

Ыам ыйын 27 күнүгэр М. Аммосов болуоссатыгар 35 харыйа, рябинник, хатын, иирэ талах, Комсомольской сквергэ 15 хатын, харыйа, Ржев скверигэр 15 харыйа, И.Е. Винокуров аат. сквергэ 25 талах, Довордохуу болуоссатыгар 100 харыйа, рябинник, талах, хатын, Олонго

дьеһин тула 100 харыйа, хатын, рябинник, Кыайы скверигэр 15 хатын, Ленин ул. палисадниктарыгар 50 тирэх мас, яблоня, хатын, «Сулусчаан» оҕо саадын палисаднигар 25 хатын, КСК утары

ЧЭЧИРИИ ҮҮННҮННЭР!

уонна ыгчат социальной-психологической өйөбүлүн кииниттэн 3, «Энгиэли» хаһыат редакциятыттан 6, ветеринария управлениетыттан 3, үөрэх управлениетыттан, КУМИ-тан 3, социальной харысхал управлениетыттан 2, о.д.а. тэрилтэлэртэн уопсай холбоон 70 киһи кыттыны ыллы.

Мас олоордуутугар улуус баһылыга А.П. Атласов, Ленскэй нэһилиэк баһылыга А.Г. Новгородов, киһилэр солбуйааччылар тус бэйэлэринэн кыттыны ылан үтүө холобуру көрдөрдүлэр. Субуотуннук кэмигэр Фрунзе, Көбөкөн нэһиликтэрин баһылыктара Иван Ядрихинский уонна Дмитрий Бугаев түбөһө кэлэн мас олоордуутугар тус кылааттары киллэрэн бардылар.

Мантан салгыы бу олоордуллубут мастер куура хаппаттары туһугар туһаанаах сирдэргэ сыһыарыллыбыт тэрилтэлэр, оскуолалар болҕомолорун уураллара, кыһамнылаахтык сыһыаннаһаллара эрэйиллэр.

Бэйэ информ.

НЕТ ОПАСНЕЕ ВРАГА, ЧЕМ ПЬЯНЫЙ С СИГАРЕТОЙ

Самая распространенная причина всех происходящих пожаров - неосторожное обращение с огнем. Основную часть виновных в возникновении пожаров, а также погибших взрослых при пожаре, составляют лица находящиеся в состоянии алкогольного опьянения.

Данная проблема остается крайне острой, а данный контингент людей становится постоянным источником пожарной опасности. Происходит это из-за того, что люди, употребляющие алкоголь, находясь в пьяном «угаре», не осознают, что подвергают опасности себя, своих близких, а также соседей. Особой опасностью подвергаются их малолетние дети, не способные самостоятельно передвигаться. Для родителей они являются обузой и поэтому взрослые часто оставляют их одних дома, чтобы они не мешали им «веселиться». Употребив спиртное, человек становится невнимательным, теряет чувство меры, ответственности.

Алкоголь и сигарета — неизменные спутники пожаров и причины гибели людей. Помните, что принятый алкоголь практически полностью лишает людей чувства личной безопасности. Люди, находясь в нетрезвом состоянии,

теряют контроль над своими действиями и поступками.

Нет опаснее врага, чем зажженная сигарета в руках пьяного, особенно, когда он курит в постели. Такие пожары происходят по очень простой схеме: выпил, закурил, уснул... Окурки выскальзывают из руки на постель или пол. А из практики известно, что тлеющая сигарета способна воспламенить постельное белье, поджечь газету, ковер и другие горючие материалы в течение 40-50 минут.

Известно также, что алкоголь почти всегда оказывает усыпляющее действие. Многие погибшие на пожаре в момент возго-

рагия находились в состоянии алкогольного опьянения.

Проснувшись от запаха дыма, трезвый человек способен спастись сам и оказать помощь другим. Алкоголь же затуманивает сознание. Чтобы избежать трагедии, не употребляйте спиртные напитки, не курите, соблюдайте элементарные правила пожарной безопасности и храните спички и зажигалки в недоступном от детей месте!

Пресс-служба Управления
Республики Саха (Якутия)
по лицензированию и
осуществлению контроля
за розничной продажей
алкогольной продукции

И.Е. Винокуров
төрөөбүтэ 120 сылыгар

ААТЫН ҮЙЭТИТЭН

2016 с. ыам ыйын 27 күнүнээҕи туругунан И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 120 сылын бэлиэтиир үбүлүөйүгэр көмө бэрээдэгинэн улуус ветераннарын общественной фондатыгар тэрилтэлэр уонна бириддиһэн дьон барыта 577158 солк. 59 кэп. үбү кииллэрдилэр. * * *

Оттон үбүлүөйү тэрийэр хаһыаһынай бюджеттан көрүллэр үбүлээһини таһынан араас көрүннээх тэрээһиннэргэ, тутууга, өрөмүөнгө уонна араас сувенирдары бэлэмнээһингэ 3 932 901 солк. ветераннар общественной фондаларыгар кирибит үбүнэн ороскуоттуурга былааннарын.

Ол көрүннэр манньктар:
- «И.Е. Винокуров — бэйэтин норуотун дьылҕатын көмүскээччи» документальной киинэни бэлэмнээн таһаары — 100 000 солк.

- И.Е. Винокуров музейын экспозициятын уонна быстап-кальыр саалатын сагарды — 250 000 солк.

- Кыһыл Дэриэбинэҕэ «Хатын чараг» сиргэ культура уонна сынһынал пааркатын өрөмүөнэ — 339 851 солк.

- Баннердары бэчээттэтии, демонтаж уонна монтаж — 176 700 солк.

- Дьокуускай куоракка И.Е. Винокуров скверин тутуу — 2 000 000 солк.

- И.Е. Винокуров скверин оградатын оноруу — 115 200 солк.

- И.Е. Винокуров уонна М.К. Аммосов стендэлэрин оноруу уонна монтаҕааһын — 70 000 солк.

- Сувенирнай борордууксуу-аны бэлэмнээһин — 469 750 солк.

- Нам улуухугар И.Е. Винокуров сылыгар анаммыт тэрээһиннэри ытыгы — 411 400 солк.

Барыта — 3 932 901 солк.

Мантан көстөрүн курдук, чулуу бириддиһэн И.Е. Винокуров үбүлүөйүгэр көрүллүбүт ороскуоттары сабыга баҕа өттүнэн үбүнэн кыттыһы хаамыта бытаан, үп кириитэ сэмэй. Оттон күн-дьыл түргэнник ааһар, бириддиһэн олус ыгым. Онон суһаллык тэрилтэлэр, предпрятиелар, урбаанньыттар, бириддиһэн да гражданныр фондага кыттыһан үбүлүөйү үрдүк таһымна ытырга кылаакытын киллэрэ охсоргутугар ыгырабыт.

Улуус ветераннарын
общественной фондатын
сэбиэтэ

РЕКВИЗИТЫ:
Получатель: Общественный фонд ветеранов Намского улуса
ИНН 1417004377
КПП 141701001
БИК 049805609
К/с 30101810400000000609
Р/с 40703810476190000021
Ю № 8603 ПАО «Сбербанк»
Россия г. Якутск
Назначение платежа: Добровольное пожертвование для проведения организационных мероприятий, посвященных 120-летию И.Е. Винокурова, удержанное от зарплаты за ___ (месяц) согласно личным заявлениям работников.

Улуус муннаабын сессиятыгар

Улуус депутаттарын 6 сессията бам ыйын 26 күнүгэр буолан ааста. Сессияҕа 2 боппуруоһу көрдүлөр уонна үсүһүнэн араас хайысхалаах боппуруостар буоллулар.

2015 сыллаах ахсынны 29 күнүнээҕи 15-1 №-дээх «Об утверждении бюджета муниципального образования «Намский улус» РС(Я) на 2016» дьин улуус депутаттарын Сэбиэтин быһаарытыгар уларытылары уонна эбиилэри киллэрдилэр. Ол курдук, «Нам улууһа» МТ ороскуоттуур чааһыгар федеральнай бюджеттан 1 240 000,00 солк., республикатааҕы бюджеттан 182 119 521,64 солк. уонна бюджет дефицитин суотуттан 310 200,00 солк. эбиллэн – уопсайа ороскуоттуур часка 183 669 721,64 солк. улааппыт.

ЭБИИЛЭР УОННА УЛАРЫТЫЫЛАР

2014 с. бэс ыйын 28 күнүнээҕи 172-ФЗ №-дээх «О стратегическом планировании в РФ» Федеральнай Сокуонуга уонна 2014 с. ахсынны 15 күнүнээҕи «О стратегическом планировании в РС(Я)» дьин СР Ил Дарханын

уурааһар олобуран «Нам улууһа» МТ 2018-2020 уонна 2030 сылга диэри кэмнэ социальнай-экономическай сайдыы стратегиятын оноруу бырайыагын улуус депутаттарын Сэбиэтэ ылына.

Онон бу бырайыакка олобуран кэлэр учурааттаах сессияҕа социальнай-экономическай сайдыы стратегиятын оноруу бэрээдэгин, барылын көрүүхтэрэ.

С. АРГУНОВ, «Нам улууһа» МТ пресс-киинэ

Хааччыйы хайдаһый?

Бам ыйын 23 күнэ. Сааскы чаһылхай күн күнүн уотун харыстаабакка чаһылыччы тыгар. Бүгүн кыһынны оттук сезона улуус үрдүнэн официальнойдык бүппүт күнэ. Быйыл, бэйэтэ даҕаны, бам ыйыгар бэрт сылаас күннэр тураннар, сайын эрдэ кэлэр чинчилэммитэ. Таһырдыа хаар эрдэ суох буолбута. Ол үрдүнэн, сокуон күүһүгэр киирэр бэрээдэгин тутуһан, бу 22 чыһылаҕа диэри итинни бары терилтэлэргэ, оскуолаларга, оҥо саадтарыгар, олоор дьыэлэргэ ОДЬКХ-та толору хааччыйан кэллэ. Мантан антах халлаан тымныыа диэн куттал суох.

сан турар. Онно кини тыа сиригэр бам ыйын кииннэммит ититэр ситимнэ холбоһуу өссө 2004 сыллаахтан саҕалаабытын туһунан суруйан турабын. Кэлин ол республика правительствотын салалтатынан олоххо киллэриллэн барбыта. Билигин политикаҕа кубулуйан Саха сиригэр үрдүнэн олоххо киирэр. («Энсиэли» муус устар 11 к. 2015 с. №39-40). Ким да иннинэ саҕаламмыт саҕалааһын тыа сиригэр олобуруу мунтеплоэнерго» тэрилтэбит сүрүн төһүү буолар, ыаллары кииннэммит ититэр ситимнэ холбоһуу сүрүннүүр. 2012 сылтан бу хайысханан үлэ илин

нэһиликтэр бары кииннэммит итити ситимигэр холбонуохтара, кыһыннары-сайыннары уунан хааччыллан, куораттартан туох да итэҕэһэ суох олохтоноохтара. Ойуур маһа оттукка диэн кэрдиллиэ суоҕа, айылҕабытын харыстыахпыт. Айылҕа гааһа оттукка туттулар буолбута биһиэхэ сонун буолбатах. Кэнини сылларга тэрилтэ салалтата, кылаабынай специалистар дойду киин куораттарыгар уопут атастаһа бараллара үчүгэй эрэ өрүттээҕэ дакаастанна.

Үлэҕэ сана сүүрээһинэр киирэллэрэ билиннэ. Бу аһыйа хонуктааһыта Москва куоракка үс киһиттэн турар састааптаах

КЫАЙЫ-ХОТУУ АРАХСЫСПАТ АРГЫСТАР

Генеральной директор Н.В. Игнатъев, профком председателэ С.Г. Кокорев, Нам селиэһиньэтин старшай маастара Н.Н. Пестряков кыстык түмүгүн ытталлар

делегация «Энергоэффективное Подмосковье» дьин ааттаах форумга кыттыны ылан кэллэ. Дальнай Востоктан уонна Саха сириттэн агардык биһиги улууспут ОДЬКХ-та эрэ бара сылдыһытара элбэҕи кэпсири. Онно сырыттылар: Тихонов Евтропий Алексеевич – ОДЬКХ кылаабынай инженерэ, Эверстов Яков Григорьевич – техникскэй модернизация уонна коммуникация сайдыытын отделын начальнига, Дьяконов Алексей Сергеевич – ПТО начальнига. Таарыччы «Бессмертный полк» акцияҕа кыттан Кыһыл Болуосат устун хааман кэллилэр. Онно кыттыгыттарыттан уһуллукчу өйдөһүү – бэйэ Ийэ дойдутунан киэн туттуу атмосферагыгар киирэн тахсыбыттарын сөҕөмахтайа кэпсииллэр. «Үйэлэргэ умнуллубат түгэн» дириллэр.

Өссө биэр кыһын этэннэ ааста. Кыһын устата, биэр күн уоскуйан ылбакка, күн аайы, туох эмит буолбатар ханнык дьин улахан кутталга сылдыһы кэм номнуо кэннибитигэр хаалла. Ити барыта генеральной директор Н.В. Игнатъев салайааччылаах «Намкоммунтеплоэнерго» үлэлиир коллективин кыайыта буолар. Бары оператордарын, слесардарын, сварщиктарын, кылаабынай специалистарын, орто сүһүөх салайааччыларын, суоппардарын уо.да. хас биридди үлэлэрин түмүллүбүтэ буолар.

Бүтүн улуус үрдүнэн сэттэ уонча хочуолунай үлэлэтэн, бары социальнай объектары итиннэн хааччыйы бэтэрээнэн дьыала буолбатаҕа биллэр. Маныаха кыстыкка бэлэмнэниэххэ, өрөмүөн үлэтин кыһаллан туран хаачыстыбалаахтык ытыахха, үлэлиир дьону үөрэтиэххэ, бэлэмнээххэ наада. Ити өттүн инженерий сулууспа (кыл. инж. Е.А. Тихонов) уонна мистэтигэр олохтоох салайааччылар кыайа-хото тутан олоххо киллэрэллэр. Бары биэр киһи курдук үлэҕэ эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһы түмүгэр кыһын устата биэр да улахан авариялар тахсыбатахтара киһи бэлиэти көрөр хайҕаллаах дьыалата. Туһааннаах специалистар бэйэлэрин үлэлэрин толору баһылаабыттарын туоһута.

Былырын баччаларыа II Хомуस्ताах ОДЬКХ-тын салайааччыта Д.А. Жирков туһунан кыра ыстатыйа оҕото тах-

Кыайы «Диплома»

энгэр нэһиликтэргэ – Арбынга, Көбөкөңгө, Фрунзеҕа, II Хомуस्ताахха – тиһиктээхтик ытылынна. Билигин арбыннар, фрунзелар бары кииннэммит ититиҕэ холбонон олоролор. Көбөкөңгө үлэ эмиэ үмүрүйдө. Бу нэһиликтэр олохтоохторо ититиини сэргэ уунан кыһыннары-сайыннары туһанар кыахтаннылар.

Федеральной программанан Хамажаттаҕа, Бөтүгнэ сайынны уу ситимэ тардылынна. Быйыл сайын Граф Биэрэгэр үлэ салбанар. Итинник үлэлэр сыллата былаан быһыытынан салданан улуус үрдүнэн бары

Улуус нэһиликтэригэр

Бүгүн Никольскайга Ньюкуолун күнэ. Сибэтигэй Ньюкуолун күнэ. Уһун хонуктаах тымныы кыһыммытын кыйдаан, этэннэ кыстыгы туораан, сааан сайыммытын, сахалыы Ньюкуолун таһара күнүн көрсөр күүлэйбит күнэ. Күүлэй И.С. Шарапов аатынан Сир музейын, олохтоох оскуола тиэргэнигэр ытылынна.

НЬУКУОЛУННА

Тиэргэн араас өгнөөх шардарынан, яблоня маһы санатар сибэккилээх талахтарынан кээргэтиллэн күүлэй ыалдыттары үөрүүлээхтик көрсөргө бэлэм. Былыргы нуучча норуота олоһор-дьаһаһар туттубут дьыэтээҕи тэриллэрин быыстапка туруоруллан ыалдыттары кэтэһэр.

Күүлэйи тэрийээччилэр Сир музейн үлэһиттэрэ, директор П.Р. Протопопова, Р.М. Никитина, С.Н. Протопопова, оскуола коллектива, директор М.И. Шадрина, библиотекарь Е.Р. Колесова нууччалыы кестүүмнээх ыалдыттары көрүстүлэр. Кээлээччилэр, кыттааччылар нуучча норуотун кестүүмнэрин, араас өгнөөх сарафаннары сайбаччы кэтэн күөх хонуунан наһыйа хаамсан кэллилэр.

Бүгүгнү күүлэйбит Никольскайы төрүттэспит, бурдугу маннай ысыт, улуу нуучча норуотун культурагыгар, ырыатыгар, үгкүүтүгэр, частушкаларыгар ананар. Күүтүүлээх ыалдыттарынан старожиллартан Родионовтар сизэннэрэ Е.Г. Новгородова Нам 2 №-дээх оскуолатыгар үөрэтэр 5 кылааһын оҕолорун кытта «Коробейники» вокальной ансамблы, Партизантан «Алгысчыттар» ырыа-үгкүү ансамбыла буоллулар.

Балдыттары улахан каравайынан Н.К. Герасимова, Ю.К. Мальцева, К.Ю. Колесова көрүстүлэр. Сайбаччы сарафаны кэппит оҕолор, күүлэйгэ кэлбит

бар дьон, Николай Чудотворец часовнягыгар тийгэн Павел аҕабыт ытар литургиягыгар сырыттыбыт. Элбэх кункурустар кыайыылаахтара «Намына» вокальной ансамбыл «Ньюкуолускай» дьин олохтоох автор, мелодист С. Кудрина бөһүөлөкпит гимнэ буолбут ырыатынан күүлэйи астылар. Эҕэрдэ тылы баһылык солбуяааччыта Т.В. Бережнева эттэ. Салгыы «Коробейники», «Алгысчыттар», «Ньюкуолунна» нуучча норуотун ырыаларын ыллааһылар.

Ырыалары, үгкүүлэри таһыйан «Бастыг кокошник», «Бастыг частушкаһыт» кункурустара ытылыннылар. «Бастыг кокошник»: I м. – 3 саастаах Попова Саргы, II м. – Иванова Дарина, 7 с., III м. – Никитина Карина, 3 с. «Бастыг частушкаһыттарга»: I м. – «Арчыһыттар» ансамб., II м. – «Коробейники» ансамб. солистка П.И. Никонова, III м. – М.Г. Полищикова. Көрөөччүлэр биһирэбиллэрин Е.П. Нератова ылла. Салгыы нэһилик актыбьыстарыгар номинацияларынан махтал суруктары, бэлэхтэри туттары буолла. «Бастыг үөрэнээччи» - ХИФУ устудьуонката Е.Я. Титова, «Нэһилик саамай кыра киһитэ» - Аверьянова Яна 2 ыйдаах оҕото, «За верность к музейному делу» - О.А. Новгородова, Терешкиннэр дьин кэргэттэрэ, «Лучший книголюб» - М.Д. Ядрихинская, «Чистый двор» - В.В. Жирков, «Семья ЗОЖ» - Ж.И., С.Д. Осиповтар, «Многодетная семья» - А.Г. Бобровская, «Долгожитель села» - А.В. Непомнящая, «Активный подпщик» - А.Е., А.В. Олесовтар, «Пожоция семья» - М.Е., Н.Н. Кудриннар.

Күүлэй музыкальной добуһуолун баянст П.Н. Нератов, «Күндүл» культура киинин музыкальной киэргэтээччитэ М.К. Олесова толордулар уонна уус-уран салайааччыта К.К. Герасимова салайан ыта.

Т. НИКОЛЬСКАЯ

Проверка на дорогах

КТО НАРУШАЕТ АНТИАЛКОГОЛЬНЫЙ ЗАКОН?

Управление Госалкогольконтроля Якутии регулярно проводит совместные рейды с сотрудниками правоохранительных органов. Цель рейдов – выявление нарушителей действующего законодательства в области государственного регулирования оборота алкогольной продукции, которые осуществляют розничную продажу алкоголя. Особое внимание уделяется тем торговым объектам, на которые поступили жалобы от жителей города.

За май 2016 года были проверены следующие магазины: Магазин «Биг Маркет» по ул. Петровского, д. 27. Магазин «Заходи», ул. Центральная, д. 2а. Магазин «Интер», ул. Петра Алексеева, 61. Магазин «Айталына» ул. Петровского, д. 21/1а. Магазин «Хит», ул. Кузьмина, д. 29/2а.

К сожалению, во всех этих магазинах были зафиксированы факты нарушения законодательства о государственном регулировании оборота алкогольной продукции, в частности, продажа алкогольной продукции после 20:00. Во всех случаях были возбуждены дела об административных правонарушениях по ч. 1 ст. 14.17 за нарушение лицензионных требований и по ч. 3 ст. 14.16 КоАП РФ за нарушение правил розничной продажи алкогольной продукции. Кроме того, в отношении хозяев магазинов сейчас проводится административное расследование.

Управление госалкогольконтроля РС(Я) просит граждан сообщать о фактах незаконной продажи алкогольной продукции несовершеннолетним и с нарушением времени продажи по горячей линии 89142-99-66-25 (WhatsApp).

Пресс-служба Управления Республики Саха (Якутия) по лицензированию и осуществлению контроля за розничной продажей алкогольной продукции

ЭБЭМ - КЫАЙЫЫ ОБОТО

Сэри уоттаах ыар кэмнэрин, сэри кэнинээди аас-туор сыллары оҥолор улахан дьону тэнэ эттэринэн-хааннарын билбэттэрэ. Оҕо, дыахтар, кырдыаҥас өттө тыылга хаалан туттаах үлэһит буолан элбэх сыраалаах үлэҕэ илистэн кыайыны уһансыбытара. Ол курдук, сүөһү көрүүтэ, мас кэрдитэ, ыһы уонна хомуур үлэтэ, от үлэтэ, от-мас тийииттэ у.д.а. Ол сылларга, сатааха, сут-кураан дьыллар тураннар, от-үүнээйи үүммэккэ, улахан хоргууу, тийиммэт-түгэммэт буолуу бүрүкээбитэ.

Ас-үөл барыта нуорма, танаастара-саптары мөлтөх буолан тонуу-хатыы да ханна барыай. Ол сағана Кыайы туһугар дьон кытаанах биір сомоҕо санаанан эрэ ыар сыллары туораахтара.

Мин эбэм Бурнашева Матрена Николаевна сэри оҥолоругар киирсэр. Кини аҕата, хос эһээм Тихонов Николай Данилович сэрииттэн ыараханньык бааһыран 1942 сыллаахха төнөн кэлэн ыал буолан 9 оҕо төрөппүтүттэн икки эрэ кыыс оҕо хаалан кини-хара буолар. Эбэм кулун тутар 8 күнүгэр Кыайы 1945 сылыгар күн сири көрөр. Ол ыарахан кэмнэргэ ас-үөл, эмп-томп да тийбэттигэр элбэх ыал оҕо сүтүктэнэрэ.

Эбэм оҕо сааһа Иискэрэҕэ

ааспыт. Бу Иискэрэ туһунан «Искра - төлкөбүт дьоллоох түөрэҕэ» диэн кинигэ тахсан, эбэм биір тыһынан ааған кэбистэ уонна бу кинигэ тахсытыгар элбэх сыратын биэрбит оҕо сааһын биіргэ атаарсыбыт, биіргэ үөрэммит атаһын, аймаһын Парников Андрей Андреевич туһунан наһаа махтанан иһирэхтик саньыр.

Эбэм ийэтэ, мин хос эбэм Тихонова Мария Константиновна, 1953 сыллаахха ыарыы буулаан эдэр сааһыгар хомолтоохтук олохтон туораан икки кыһын тулаайах хаалларар. Ити кэмгэ эбэм Хатын-Арыы начаалынай оскуолатын 1 кылааһыгар үөрэнэрэ. Аҕалара Николай Данилович кадровой булчут буолан икки кыһын интернакка биэрэр.

1954 сыллаахха эбэм аах дьоллоругар Колесова Матрена Петровна диэн иккис ийэлэммиттэр. Эбэм кини туһунан «наһаа аламаҕай, сыгыры сымнаҕас майгылаах, үгө санаалаах этэ» диэн сааһыран истэбин айы махтаһа олус улахан.

Иискэрэҕэ олобу туттан эбэм биір күлүүлэх түгэни санааччы. Маҕаһынга атыһыт Аймаа - Парников Николай Григорьевич («Бочуот Знага» уордьян кавалера,

«Сэбиэскэй-потребительскай кооперация туйгуна», «Үлэ бэтэрээн») эдьийтэ Шураһын маҕаһынга тийдэхтэринэ үөрэ-көтө көрсөрө үһү. Уонна күрэх онорон туһуннарар эбит. Кыайылааһы лампыһай кэмпиэтинэн нағараадалыыр эбит. Онно эбэм наар кыайылаах тахсара. Кэмпиэттэрин үөрэ-көтө үлэстөн сиһиллэр эбит.

1955 сыллаахха аҕалара кыргыттарын Бөтүг сэттэ кылаастаах оскуолатыгар көһөрбүт. Оо, эбэм ити оскуолатын туһунан наһаа махтанан, үлүһүйэн туран билингэ диэри ахтар. Ити оскуолаҕа үөрөһүт учууталларын, кэлин олоҕор талан ылбыт идэтигэр уһуйбут, холобур буолбут дьонунан Емельянов Георгий Иннокентьевичи, Эверстова Мария Егоровнаы, Пестерева Людмила Сергеевнаы у.д.а. аағар. Эбэм ол интернакка олобу туттан сылларын «ырай олоҕо» диэн ааттыыр.

Интернак үлэһиттэрэ, сэбиэдиссэйэ Суздадова Раиса Зина туоллоһа эйбэс сыһанарын, тото-хана аһабыттарын, төбөлөрүттэн атахтарыгар дылы таһыннарбыттары билингээннэҕэ дылы махтана саньыр.

1960 сыллаахха эбэм Матрена Николаевна Бөтүг оскуола-

тын ситиһиллээхтик бүтэрэн күһүнүгэр Нам орто оскуолатын 8 кылааһыгар үөрэнэ киирэр. Оскуолатын директоругар Карпов Иван Прокопьевичка, классоводугар Габышева Елена Николаевнаҕа үөрэммитинэ киэн туттар. Ити сылларга эмиэ интернакка олорон үөрэнэр. Иитээччи Шапошников Иван Иннокентьевич оҥолорго наһаа истин сыһаннаах, бэйэлэрин оҥолорун курдук көрөр этэ диэн ахтар.

Оскуола кэнниттэн биэс оҕо иһигэр үрдүк үөрэххэ киирэрэ путевкаларан. Онно СГУ историко-филологическай факультетыгар нуучча тылын отделениегэр үөрэнэ киирэр.

Үөрэммит сылларыгар олоҕун саамай сүдү учууталынан филологическай наука докторун, профессор Самсонова Тамара Парфеньевнаы аағар. Бастагы сылыттан кини салайар «Методика преподавания русского языка в школе» диэн куруһуогун таба талан кэнники үлэтигэр элбэҕи туһаммытын, нуучча тылын чулуу учууталларын уроктарыгар сылдьан элбэҕи көрбүтүн-билбитин туһунан кэпсиір. Билигин даҕаны учууталын кытары билсэр, кэпсэтэр, күүлэйдии киирэр.

Уодаһыннаах Аҕа дойдуну сэрпиттэ улахан издэни, сору-муну аҕалан, элбэх оҕо ийэ аҕа ыраас тапталын, саатар дьүһүннэрин да билбэккэ, сир-халлаан икки ардыгар хаалбыта. Оччото оҕу партия, правительство дьаһалларынан дойдуну үрдүнэн детдомнары тэрийэн сүүһүнэн тулаайах оҕо сырдык тыһа быһааммыта.

Онтон ыла номнуо 75 сыл ааһа оҕуста. Советскай былаас тулаайахтарга ураты кыһамнытын манньк архып докумуоннара туоһулууллар:

Телеграмма. 1943 сыл, олунньу 3 күнэ. Таб. Захаровка «Борофон. Райсовет. Детдом ханан арылларын туһунан суһаллык телеграммалаан. Того уһаҕаҕыт-кэнэтэҕит?» Совнарком. Винокуров.

«Саха АССР-га детдомнары көдьүүстээхтик тэрийэргэ мероприятиелар туһунан» Саха АССР Министрдерин Сэбиэтин 1952 сыл ыам ыйын 7 күнүттэн 346-с нүөмөрдээх уурааһын кэнииттэн республика үрдүнэн детдомнары бөдөһөтүү барбыта, ол курдук, 1954 с. Хамаҕатта детдомун Уус Алдан Суотту детдомугар холбообуттара.

Мин 1949 с. Нам улууһун Хамаҕатта детдомугар убайбынан Дималыын иитиллэ киирбиһиттэ. Детдомга киирэрбитигэр уонна детдом сабыллар диэри директорунан Парников Роман Семенович үлэлээбитэ. «Тулаайахтарга олус эйбэс сыһаннаах, кыһамнылаах, уян дууһалаах, үтүөкэннээх, киэн биллээх салайааччы үлэлээбит эбит» диэн истинник махтана саньыбыт.

Кини кыра оҥолору, биһигини, мунһан уус-уран тыһынан остуоруйалары, кэпсээннэри кэпсириин бары сэргээн истэрбит билигин бу баар курдук өйдүүбүт. Роман Семенович «Бэлэм Буол», «Пионерская правда», «Эдэр коммунист», «Молодежь Якутии» хаһыаттары, «Веселые картинки», «Мурзилка», «Пионер», «Костер» сурунаалларга уонна да атын элбэх хаһыаты, сурунаалы суруттарара, үлэһиттэр эмиэ элбэх хаһыаты, сурунааллары суруттараллара. Детдом оҥолоро уларса сылдьан учаратынан аағарбыт. Хаһыаттан, сурунаалтан бэрт элбэҕи билэрбит, бэлиэтэнэрбит. Сонун кэпсээннэри, ыстатыйалары ырытыһарбыт, санаабытын этинэ, суруйа үөрэнэрбит.

Хаптаҕай детдомугар пионер баһаатыйынан Иванов Владимир Иванович үлэлээбитэ. Саниаторнай республикатааҕы детдом этэ, араас омук оҥолоро, сахалар, ну-

ОҕО СААҢЫМ АХТЫЛБАНА

уччалар, грузиннар, кытайдар, корейдар, литовецтар, украинецтар мустан олус эйбэлээхтик, довордуу олобушпун. Алдан детдомуттан кэлбит оҥолор нууччалыы санарар буолан детдомга бэйэтигэр үөрэммиттэрэ.

Сайын пионерскай лааҕыр үлэлиирэ, пионерскай хоспутугар Знамя турара, ону түүннэри харабыллырбыт. Пионерскай үлэбит республикаҕа үчүгэй үлэлээх буолан, Хаптаҕай детдомун итиллээччигэ, Нам кыһа, звеневоибут Герта Дьяконова Артека барбытыттан мин Намтан буоламмын олус үөрбүтүм. Кеша Тарбахов, бастын үөрэнээччи, Евпаторияҕа сынһана барбыта. Кэлин Гертруда Афанасьевна Дьяконова РСФСР үөрэҕириин туйгуна, Салбан нэһилиэгин бочуоттаах олохтоҕо, сэрии тулаайаҕа, Иннокентий Иннокентьевич Тарбахов — биллииллээх саха асчыга, Нам улууһун бочуоттаах олохтоҕо, «Сэрии оҕото» мэтээл хаһаайына.

Мин Хамаҕатта (Нам), Хаптаҕай (Мэнгэ Ханалас), Суотту (Уус Алдан) детдомнарыгар олобу туттум. Онно барытыгар хаһыакка, сурунаалга үлэһиттэрбит барахсаннар бэрт элбэҕи суруттараллара. Ону тэнгэ пионерскай үлэлэр олус тэрэһиннээхтик, сэргэхтик бараллара. Пионер баһаатыйынан Хамаҕатта детдомугар эдэр, аармыйаттан кэлбит Новгородов Николай Гаврильевич үлэлиирэ. Уруһуйдуг, балалайкаҕа бэрт имигэстик оонһуура, детдом оҥолоро куруук кинини кытта биіргэ сылдьаллара, олүһүн убаастыыллара.

Суотту детдомугар баһаатыйынан нуучча кыһа Алевтина

Николаевна Былкова үлэлээбитэ. Кини олус сэргэхтик араас тэрэһиннэри, сбордары ыһтара. Киниэхэ улахан көмөлөөччүлэринэн дружина сэбиэтин председателлэрэ Шараборина Света, Тарабукина Клара, Константинов Афоня, этэрээт баһаатайдар Дьячковская Галя, Данилова Тая, Захарова Нина, Ушницкая Феня буолбуттара.

Пионерскай үлэбитин республикаҕа үрдүктүк сыаналаан комсомол обкома библиотеказыгар кинигэлэри уонна остуол оонһуурдарын бэлэхтээбиттэрэ. Ол бэлэхтэри дружина сбордугар обком үлэһитэ детсовет председателигэр Феня Ушницкая туттара турар хаартыскатын Дьокуускайдааҕы Емельян Ярославскай аатынан музейга бэлэх биэрбиһиттэ.

Детдом оҥолоро бэрээдэпитинэн да, үөрэхпитинэн да сирдэртэбэт эттибит. Элбэх туһалаах үлэни онороммут 1958 сыллаахха республикаҕа бастаабыһыт. Ол түмүгүнэн Москвадан баһылыктанан элбэх оонһуур туппупут. Ону директорубут Бубякин Николай Петрович курорттан таһаарбыта. Хаһан да көрбөтөх оонһуурдарбыт бааллара, ордук самолету, элбэх вагоннаах, светофорга тохтуур рельсэлээх поены, ол поезд вагоннарыгар пионердар, үлэһиттэр олоҕоллорун сэргии көрбүтүт. Итинник үчүгэй поезд-оонһууру кэлин көрө иликчим. Ону таһынан үчүгэй үөрэнээччилэр, бастын активистар Афоня Константинов, Маша Васильева уонна хас да оҕо «Артек» лаагыра сынһанан кэлбиттэрэ.

Хамаҕатта детдомугар иттээчинэн уонна библиотека-

рынан Ленинград блокадатын кыттылааҕа Татьяна Кондратьевна Ядрихинская үлэлээбитэ. Кини биһиэхэ кинигэни, хаһыаты сөбүлээн аағарбытыгар, уопсайынан, бэчээти кытта довордохторугар олук уурбута. Татьяна Кондратьевна үрдүк, көнө унүөхтөөх, синнигэс, биһиги, кыра кыргыттар көрөрбүтүгэр олус кыраһыабай этэ, кини курдук тутта-хапта сылдьаахпытын бағарар эттибит.

Татьяна Кондратьевна биір дойдубулааһын, Ленинград блокадатын кэмигэр биіргэ үөрэммит Тая Монастырева туһунан ытамныйя-ытамныйя кэпсириин биһиги олус чуумпуран олорон долгуйа истэрбит, эдэркээн Тая барахсаны аһынан эмиэ ытамныйяан ыларбыт.

Того эрэ, ол кэмгэ биһиги наар тулаайах оҥолор тустарынан кинигэлэри үлэһиттэр эиттибит. Ол курдук, Тимофей Сметанин «Күөрэгэй» диэн тулаайах кыыс кутуйаҕы аһынарын туһунан остуоруйатын сөбүлээн аағарбыт.

Төгө да муор-туор, аччык анардаах оҕо сааспыт аастар, сир-халлаан икки ардыгар хаалбакка детдомга итиллибиһитин истинник саньыбыт, кэрэистин санаалаах дьону кытта алтыспыһытынан киэн туттабыт, махтана ахтабыт. Саас ыллар да, түгэн көһүннэр эрэ көрсүһэ сатыыбыт. Араас тэрэһиннэргэ кыттабыт. Ол курдук, Салбан орто оскуолатын нуучча тылын уонна литературатын учуутала, Саха республикатын үөрэҕириин туйгуна Изабелла Николаевна Артамонова 9-с кылаастарга анаан «Ленинград блокадатын кыттылаахтара» диэн кылаас чааһын ыһыпта, онно ыңгырыллан сылдьаммын олүһүн долгуйан, үөрэн турардаахпын.

Ол кылаас чааһыгар Ленинград блокадатын кыттылаахтары, иитээччим Татьяна Кондратьевна Ядрихинская уонна сэрии, үлэ ветерана, «Кыһыл Сулус», «Аҕа дойдуну сэриитин» 2-с степеннээх уордьяннар кавалердара Николай Васильевич Аммосов туһунан кэпсээбитим биір ураты суолталаммыта. Үрдүк таһымнаах кылаас чааһыгар сылдьан, иитээччим уонна биір дойдубулааһым туһунан оҥолорго кэпсээн, ону оҥолор доһуннаахтык истэллэрин, сэргииллэрин, элбэҕи билбиттэриттэн астынан Изабелла Николаевна махтанан барбытым.

Улуу Кыайы 70 сылын көрсө биір дойдубулаахпыт, бил-

Үөрэҕин бүтэрэн 1969 с. Көбөкөн 8 кылаастаах оскуолатыгар ананан үлэли тийэр, 8 кылааска классоводунан ананар. Билигин даҕаны ол үөрэнээччилэрэ көрүстэхтэринэ үөрэ-көтө кэпсэтэллэр.

Онтон иккис сылыгар 1970 с. Аппаһына саҕа оскуола аһыллан нуучча тылын учууталынан пенсияҕа тахсар дылы Хатын-Арыы оскуолатыгар үлэлээбитэ. Үлэлээбитин тухары эбэм «РСФСР норутун үөрэҕириин туйгуна», «Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала», «Учууталлар учууталлара», «Үлэ бэтэрээнэ», «Хатын-Арыы оскуолатын бэтэрээнэ», «Хатын-Арыы нэһилиэгин бочуоттаах олохтоҕо» диэн бэлиэтэринэн нағараадалааммыта.

Эбэм икки оҥолоох, биэс сиэннээх. Үлэһит кини илиитин үлэттэн араарбат диэбиктэ дылы эбээбит барахсан икки ыал дьэ кэргэммит тирээҕэ. Хаххата, суһал көмөтө. Иллэн кэмигэр эбэм бысыбайдыыр, баайар, чаппараах тигэр, туостан оҥоһуктары онорор.

Биһиги эбээбитин күүскэ таптыбыт уонна кининэн киэн туттабыт.

А. НИКИФОРОВА,
сиэнэ,
М.К. Аммосов аатынан ХИФУ устудьуонката

лиллээх поэт Ефрем Степанович Сивцев-Таллан Бүрэ сиэнэ, эдэр режиссер Александр Лукин «Государственные дети» диэн сэрии кэмигэр детдомга олорон оҥолор тустарынан кинигэтэ күн сири көрбүтүттэн биһиги, детдомга итиллибиттэр, олүһүн үөрдүбүт, киниэхэ махталбыт муңура суох. 2015 с. от ыйыгар детдомга итиллибиттэр куоракка мунһустан, оҥолорбутун, сиэнэбитин илдэ бу киэнэни көрөн, олүһүн долгуйдубут, оҕо саасытын санаан, ытаһан ылыбыт.

2016 сыл Нам улууһугар Саха сири биллииллээх государственнай, политической деятелэ Илья Егорович Винокуров сыһынан биллэриллибитэ. Илья Егорович сэрии бириэмэтигэр дьонун-сэргэтин хорғуйууттан быһаары элбэх өртүтээх үлэ ыһпытын Сахабыт сири олохтоохторо билэллэр, өйдүүлэр, үрдүктүк сыаналыыллар. Сэрии бириэмэтигэр тулаайах хаалбыт оҥолорго анаан 33 детдом аһыллыбыта. Онно И.Е. Винокуров өнгөтө эмиэ баар.

Детдомга итиллибит оҥолор бары да араас идэлэри ылан, олоххо актыбыһынай позициялаах, эдэр көлүөнэ ычачка ааспыт кэм кыһалҕатын, ситиһиитин, Ийэ дойдуга бэриниллээх буолууну, төрөөбүт дойдубулааһыгар тапталы, олох сайдарыгар бэйэлэрин кылааттарын киллэрэллэригэр сүбэ-ама биэрэн, бэйэбитинэн холобур буолан үөрэ-көтө олоҕорбутугар итиллибит детдомнарбытыгар, учууталларбытыгар, иитээччилэрбитигэр, сууйбут-тараабыт, көрбүт-истибит, аһаптыт ньээнкэлэрбитигэр, асчыттарытыгар махталбыт муңура суох.

Октябренок, пионер, комсомол үрдүк аатын сүкүппүтүн дьолбутунан ааҕабыт. Бары аҕа саастаах, ытык-мааны дьоммутун, пионер үрдүк аатын сүкүптү, сүгэ сылдьар аҕам, ыччат дьоммутун, ыам ыйын 19-гар ааспыт Пионерия күнүнэн бары детдом итиллээччилэрин ааттарыттан истинник эвэрдэлиһиһи! Үлэбит өссө таһаарылаах буоллун, Ийэ дойдугут чэлгийэ сайдарыгар күүскүт кыайарынан бэйэбит сэмэй кылааккытын киллэрэ турун, доруобай, дьоллоох буолун! Үйэбит-сааспыт тухары олохтут аргыһа холбубт «Бэлэм Буол», «Кэскил» хаһыат үлэһиттэригэр эдэр ыччаты иитиһэ сүрүн болдомтобут иһин дириң махталбын тиэрдэн туран, өссө да таһаарылаах үлэни, үрдүк ситиһиллэри, элбэх ааҕааччыны бағарабын!

Феврония УШНИЦКАЯ,
советскай, партинай
үлэ ветерана

Спорт — дьулуур,
спорт — тулуур

ДЬААРБАНКАТТАН ЭЛБЭХ БИРИИС ТУТУУРДААХ

Бам ыйын 21 күнүгэр КСК-ба 2000-2003-2004 с.т. уонна онтон кыра саастаах оҕолорго В.Е. Егоров бириһингэр остуол тенниһигэр күрэхтэһии буолан ааста. Манна 16 кырачаан теннисистэр кытыннылар.

2000 с.т. кыргыттарга: I м. — Смирникова Эльвира (Нам), II м. — Сивцева Айыына (Нам), III м. — Федорова Айыына (Нам). 2000-2003 с.т. уолаттарга: I м. — Петров Никифор (Нам), II м. — Потапов Игорь (Нам), III м. — Баишев Саша (Нам). 2004 с.т. уонна онтон кыра саастаах уолаттарга: I м. — Захаров Коля (Хатын Арыы), II м. — Корякин Игорь (Хатын Арыы), III м. — Попов Максим (Нам).

Күрэхтэһиигэ абсолютнай чемпион үрдүк аатын инники өттүгэр элбэи эрэнээр Нам гимназиятын үөрэнээччигэ Петров Никифор ылла. Күрэхтэһиигэ кыайыттар бука бары түөстэригэр мэтээл, илиилэригэр грамота, ону кытары В.Е. Егоровтан бириистэри тутан үөрэн-көтөн, харахтара уоттанан, кыайы амтанын билэн дьиэлэригэр тарбастылар.

***

Бам ыйын 22 күнүгэр Ленскэй нэһилиэк М.К. Аммосов болуоссатыгар Нам улуунун тыатын хаһаайыстыбатын сааскы дьаарбанката буолан ааста. Күн-дьыл туран биэрэн хаһаангытааһар да элбэх ас-үөл, араас үүнээйи атыта-кутуута дьон болдомтотун тарта, ырыа-тойук ылбаайа ылланна, спорт киэнэ көхтөөбүт тэрилиннэ. Хаһаайыстыбалар икки ардыларыгар араас куонкурустар тэрилиннилэр.

Туох барыта кыраттан саҕаланар

Дьаарбанкаҕа мустубут дьон интэриэһин тардар көхтөөх күрэхтэһиилэр тэрилиннилэр. «Силовой экстрим» - кыттааччы 50 кг ыйааһынаах 2 чымадааны икки илиитигэр тутан 30 м сүүрэн кэлэн, 90 кг ыйааһынаах тааһы көтөбөн ылан 1,5 м үрдүктээх постаменна уурухтаах. Бу барыта бириэмэҕэ барар, ким төһөнөн түргэн бириэмэни көрдөрбүт — ол кыайар.

Күрэхтэһиигэ барыта 8 эр дьон кыттыбытыттан, 13 сек. 43 дэһээтэи көрдөрөн бастакы миэстэни Корякин Антон, с/м (Нам), иккис миэстэни 21 с. 72 д. көрдөрөн Хатырыктан Аммосов Никита, үсүһү Хамаҕаттан гиревой спорка РФ спордун

маастара Окоемов Иннокентий ыллылар.

Кэрэ ангардарга «Сайылык кыргыттар» диэн эмиэ олус интэриэһинэй күрэхтэһии дьон болдомтотун тардыан тарта. Урукку ааспыт Сэбиэскэй быласа сағана ыанньыксыт кыргыттар 18 кг ыйааһынаах автодойканы икки өттүлэригэр тутан үүт таһар массьынаны баттаһаары сүүрүүнэн сылдьаллар этэ. Бу күрэхтэһиигэ автодойка оннугар кэрэ ангардар икки илиилэригэр 16 кг ыйааһынаах гирири туган баран 20 м сүүрэн дулжалаах мэхэйи туораан, 20 м сүүрэн кэлэн остуолга ыһылла сытар сәппэрээтэри хомуйа охсуохтаахтар.

Билсин: саҕа кинигэ

Ааспыт ый бүтүүтэ Хамаҕатта нэһилиэтин «Түһүлгэ» сыһыалан киниһигэр Салбан нэһилиэтин историятын туһунан бастакы кинигэбит күн сириин көрбүтүн бэлиэтиир үөрүүлээх тэрээһин ытыллыбыта. Тэрээһин «Салбан сирэ — дыкти кэрэ» Макар Жирков тылгар, Афанасий Новгородов матыбыгар Салбан нэһилиэтин Гимнин бары биригэ туран өрө көтөҕүллүүлээхтик толоруунан саҕаламмыта.

«Салбан сирэ — дыкти кэрэ» хоһоону оччолорго Салбан олохтооҕо, үлэ, тыыл ветерана Жирков Макара Николаевич суруйбутугар Афанасий Новгородов матыһып айбыта. Бу ырыа уонунан сылларга уостан түспөккө ылланан, 2015 сыл сэттинни 18 күнүгэр нэһилиэк депутаттарын сәбиэтин 13 №-дээх быһаарытынан Салбан нэһилиэтин гимнэ буолбута.

***

Кэники сылларга республика улуустарын, нэһиликтэрин олохторун кэспир, аҕааччы кэрэхсир кинигэлэрэ бэчээттэнэн тахсыта үтүө үгэскэ кубулуйда. Ол курдук, бийиги төрөөбүт-үөскээбит Салбанмыт ааспыт олоһун, төрдүн-уһун, үтүө дьонун үйэтигэр, кинигэ онорон, кэлэр көлүөнэҕэ хаалларыы идеята, ону олоххо киллэрэр бастакы хара үлэтэ өссө 1996 сыллаахха саҕаламмыта.

Нам улуунун биллэр краеведа Терентий Иванович Замятин өр сыллаах муспут араас матырыяалларын түмөн, Салбан нэһилиэтин ытык кырдыҕастарын, эппиэттээх үлэһиттэрин ахтыларыгар, оройуон архыбыгар сытар докумуоннары туһанан, улуус, нэһилиэк тэрилтэлэрин докумуоннарыгар, статистическай сыһпараларга олоһуран бу кинигэ торумун 1996 сыллаахтан сағалаан суруйан бүтэрэн 1999 сыллаахха, оччолорго баһылык, Корякин Савва Петровичка туттарбыта.

Уон алта сыл устата тохтоон турбут үлэ, 2015 сыл муус устартан сөргүтүлүн, нэһилиэк историятын салгы үөрэтии, ахтылары хомуйуу, суруйуу үлэтэ

сағаламмыта. Кинигэ салгы сурулуутугар олохтоох оскуола саха тылын уонна литературатын үрдүк категориялаах учуутала Протопова Евдокия Давыдовна салайааччы быһытынан үлэлээн, ахтылары түмөн, сааһылаан, тылын-өһүн чочуйан бэчээккэ бэлэмнээтэ.

Тэрээһини СР культуратын туйгуна, «Киин куорат» хаһыат суруналыһа Наталия Протопова — Натали иилээн-сағалаан, этэн-тыһынан ытыта. Бастакынан, «Салбан» диэн кинигэ тахсытыгар улахан үлэни

тын олбоххо олордутаала.

«Хас биридир нэһилиэк бэйэтин ааспыт историятын билэн, салгы үөрэтиэхтээх, урукку өттүгэр историяҕа туох итэҕэс, туох үчүгэй өрүттэр баалларын билиэхтээх, ол барыта нэһилиэк инники сайдытыгар улахан тирэх буолаар саарбахтаммат». Манньк сырдык санаанан салайтаран «Салбан нэһилиэгэ» МТ баһылыга Афанасий Христович Новиков нэһилиэк социальнай-экономическай, культурнай олоҕо, дьоно-сэргэтэ киэнник сырдатыллыахтаах

гы аҕааччыларбытыгар автордар ааттарыттан аан тылы суруйбут, редакционнай коллегия салайааччыта Протопова Евдокия Давыдовна «Салбан» диэн кинигэ туһунан ырытыыны онордо.

Салбан нэһилиэтин сәбиэтин өр кэмгэ салайбыт сельсовет председателэ, баһылык солбуйааччыта, коммунист, корреспондент, бу кинигэ тахсытыгар саамай бастакы хара үлэтин иилээн-сағалаан, туруорсан үлэлэспит киэн туттар киниһит Ушницкая Феврония Дмитриевна

«САЛБАН» — БИИГИ ДОЙДУБУТ ИСТОРИЯТА

онорбут, кинигэни хомуйан бэчээккэ бэлэмнээбит дьоммутун: Салбан нэһилиэтин, Нам улуунун бочуоттаах олохтооҕо, РФ суруналыстарын сойууһун чилиэнэ, РФ бочуоттаах ветерана, «Знание» общество бастын лектора Феврония Дмитриевна Ушницкаяны, СР үөрэҕириттин туйгуна, Е.М. Ларионов аатынан Салбан орто оскуолатын саха тылын уонна литературатын үрдүк категориялаах учуутала, учууталлар Учууталлара, Салбан нэһилиэтин бочуоттаах олохтооҕо Евдокия Давыдовна Протоповаһы бырааһынньыкты кизгэммит сыһаҕа мааны остуолга ынгыран таһааран бас-

диэн редакционнай коллегияҕа сыал-сорук туруоран, үп-харчы булан, «Салбан» диэн кинигэ күн сириин көрбүтүнэн эҕэрдэлээх микрофонга тахсан Салбан олохтоохторун, Хамаҕатта уонна улуус атын нэһиликтэригэр олоһор биир дойдулаахтарбытын, ынгырылаах ылдыгыттары, бүгүнгү дьоро күн кыттылаахтарын эҕэрдэлээтэ.

Нэһилиэк дьаһалтатын уонна депутаттары ааттарыттан Махтал суругу, өйдөбүннүк бэлэби, тыһынаах сибэки дьөрбөтүн Терентий Замятин оҕолоругар Лена Терентьевнаҕа, Андрей Терентьевичка, Е.Д. Протоповаҕа, Ф.Д. Ушницкаҕа туттарда. Сал-

на бэйэтин санаатын эттэ.

Нэһилиэк инники сайдытыгар, туруктаах буолуутугар олохторун анаабыт, таһаарылаахтык үлэлэбит салайааччыларбыт Салбан нэһилиэтин историятын төрүттэспит уонна бу кинигэ бэчээттэнэн тахсытыгар кырата суох кылааттарын киллэрибит, күүс-көмө буолбут нэһилиэк баһылыгынан таһаарылаахтык үлэлээн дьон-сэргэ махталы-ытыктабылын ылбыт СР тыатын хаһаайыстыбатын туйгуна, Салбан нэһилиэтин Ытык кинигэ Савва Петрович Корякин, СР үөрэҕириттин туйгуна, «Гражданская килбиэ» мэтээл, «Якутия с Россией» бэлиэ, СР Правительствотын Гранын хаһаайына, Нам улуунун, Салбан нэһилиэтин Ытык кинигэ Екатерина Петровна Габышева эҕэрдэлээтилэр, алгыстарын тиэртилэр.

Өр сылларга оҕону иитиигэ—үөрэтиигэ үлэлэбит алын сүһүөх оскуола учуутала, РСФСР норуотун үөрэҕириттин туйгуна, учууталлар Учууталлара, Салбан нэһилиэтин бочуоттаах кинигэ Мария Семеновна Баишева олус истинник Салбанна олоһубут, үлэлэбит кэмнэрин туһунан аһына уонна нэһилиэк сайдарын туһугар баҕа санаалаарын тиэртэ. «Нам улууһа» МТ баһылыга А.П. Атласов аатыттан тэрийэр отделын салайааччы-

Кини — киниэхэ

БАРҒА МАХТАЛ

Бам ыйын 28 күнүгэр баян кэнсиэригэр эрдэттэн билэти сакаастаан Дьокуускайга киирэн таһыстыбыт. Сэттэ тыыл ветераннара уонна сәрии тулайахтара буолан сырытыбыт. Кэнсиэри көрөммүт сүргэбит көтөҕүллэн, үөрэн-көтөн дьибитигэр төнүннүбүт.

Манна сылдыбыт кырдыҕастар — дьибиттэн ханна да тахсыбатах дьон. Ол иһин бу үөрүүнү бэлэхтэбит үтүө дьоммутугар, чуолаан сәлиэннэ баһылыгар А.Г. Новгородова, ветераннары кытта үлэлииргэ талыллыбыт М.М. Винокурова уонна суоппарга Коля Большаковка ийэли истин махталбытын тиэрдэбит. Суоппарбит Коля барыбытын бэйэтин ийэтин курдук көрөн-истэн, массьынара киллэрэн-таһааран, суолга тохтоон хаартыскаҕа түһэрэн олус бэркэ илдэ сырытта. Манньк үтүө санаалаах ычакка улахан махталбытын аныбыт. Инникитин да манньк куруук ветеранарытын өйдүү-саныы, күүс-көмө буола сылдьаргытыгар. Үлэбитигэр ситиһини, кытаанах доруубуйаны.

Сәрии оҕолорун аатыттан
М.М. ВИНОКУРОВА суруйда

та Сергей Сергучев эҕэрдэ тыл этэн баран «Салбан нэһилиэгэ» МТ баһылыга А.Х. Новиковка, редакционнай коллегияҕа үлэлэбит Ф.Д. Ушницкаҕа, Е.Д. Протоповаҕа грамоталары, махтал суругу туттартаата.

«Салбан» кинигэ «Көмүөл» кинигэ кыһатыгар бэчээттэнэн тахсытытын бары сәргии көрдүбүт. «Көмүөл» кинигэ кыһата кәми кытары тәнгә хаамсан, сонунтан сонун кини ааҕа туруовун курдук кэрэхсэбиллээх саҕа кинигэлэр аҕааччыларыгар анаан таһаарар. Манньк бастын сыһабылы кытта «Көмүөл» кинигэ кыһатыгар барҕа махтал тыллаах эҕэрдэ суругу «Салбан нэһилиэгэ» МТ баһылыга А.Х. Новиков ааҕан иһитиннэрдэ. Кинигэ сүрэхтэниитин үөрүүтүн үллэстэ кэлбит ытык-мааны тыыл, үлэ ветераннарыгар «Салбан» кинигэни бэлэх быһытынан дохсон ытык тыаһынан туттартаата.

Тэрээһини Салбан талааннаах ыччата, «Туой Хайа» республикатааҕы ырыа курэһин Гранпри хаһаайката Анна Тытыгынаева, «Эн сулуускун» телевизионнай ырыа курэһин дипломана София Протопова, Сардана Охлопкова, Ольга Эверстова, Дария Суздалова, Зинаида Сивцева, Вероника Находкина ырыанан-тойугунан кизгэртэн, ситэрен-хоторон биэрдилэр. Салбан хомоҕой хоһооньуттарын дойдударын туһунан айбыт хоһооннорун литературнай монтаж быһытынан ааҕан көрөөччүлэри сәргэхситтилэр.

Салбанмыт кэрэ айылҕата, сирэ-уота, булда-аһа, өг быһааннаах оттоноор хоһуналара, алаастара сүөһү-сылгы ииттэргэ мааны сир. Салбанна үгүс үтүө дьон үөскээбиттэре, республика араас улуустарыттан анал үөрэхтээх эдэр специалистар, дьон-сэргэ түмсөн сөбүлээн үлэлиир, олохсуйар. Төрөөбүт төрүт түүлэбит баран, ханнык да атын сиртэн ураты кэрэ, чугас. Хаһан да, ханна да сырыттарбыт дойдубутун мэлдьи ахтабыт, саныыбыт. Киэн туттабыт төрөөбүт, кини буолан улааппыт үтүө-мааны дойдубутуна!

П.П. КОРЯКИНА,
библиотекар, Салбан

**РЕШЕНИЕ (ПРОЕКТ)
О внесении изменений в
Устав Муниципального
образования «Намский улус»**

В соответствии с изменениями, внесенными Федеральным законом от 29.06.2015 №187-ФЗ «О внесении изменений в Федеральный закон «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации»», Федеральным законом от 15.02.2016 №17-ФЗ «О внесении изменений в статью 74 Федерального закона «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» Улусный совет депутатов

РЕШИЛИ:
Внести следующие изменения в устав муниципального образования «Намский улус»:
Дополнить часть 1 статьи 5 пунктом 42 следующего содержания:

«42) организация использования, охраны, защиты, воспроизводства городских лесов, лесов особо охраняемых территорий, расположенных в границах населенных пунктов поселения»;

В пункте 2 части 1 статьи 53 устава «Ответственность главы улуса (района) перед государством» слова «нецелевое расходование субвенций из федерального бюджета или бюджета субъекта Российской Федерации» заменить словами «нецелевое использование межбюджетных трансфертов, имеющих целевое назначение, бюджетных кредитов, нарушение условий предоставления межбюджетных трансфертов, бюджетных кредитов, полученных из других бюджетов бюджетной системы Российской Федерации»;

Настоящее решение вступает в силу после официального опубликования после его государственной регистрации. Главе муниципального образования в соответствие со статьей 3 Федерального закона от 21.07.2005 №97-ФЗ «О государственной регистрации уставов муниципальных образований» обеспечить в 15-дневный срок направление устава в регистрирующий орган для государственной регистрации;

Главе муниципального образования после официального опубликования настоящего решения после государственной регистрации в течение 10 дней направить сведения о дате и источнике официального опубликования решения в Управление Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Саха (Якутия).

**Председатель Улусного (районного) Совета
И.Р. Попов
Глава улуса А.П. Атласов**

Администрация МО «Намский улус» информирует о проведении публичных слушаний по проекту решения Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» «О внесении изменений в Устав Муниципального образования «Намский улус» 11 июня 2016 года в 10 часов 00 минут в здании администрации муниципального образования «Намский улус» по адресу: 678380 РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, д. 1, 309 каб. (административное здание).

С проектом решения УСД МО «Намский улус», предложением проведения и участия в публичных слушаниях доступны для заинтересованной общественности по адресу: 678380 РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, д. 1, каб. 213, и на официальном сайте Администрации МО «Намский улус».

Рекомендации и предложения по проекту решения УСД МО «Намский улус» принимаются до 18:00 часов 08 июня 2016 года в письменной форме ответственному секретарю Гоголевой Туйааре Афанасьевне по адресу: 678380 РС(Я), Намский улус, с. Намцы, ул. Октябрьская, д. 1, каб. 213, и электронной почтой: namsadm@mail.ru.

ЫҤИРЭХ ТЫТТАР

Коллектив студентов, работников и ветеранов Намского педагогического колледжа поздравляет **СТЕПАНОВУ ПЕРЕПЕТУЮ МИХАЙЛОВНУ** — ветерана колледжа, с награждением знаком «Почетный ветеран системы образования Республики Саха (Якутия)», почетным знаком «За вклад в развитие муниципального образования «Намский улус», **СОЛОВЬЕВУ ДАРЬЮ ЛАВРИЧНУ** — преподавателя изобразительного искусства, с награждением почетным знаком «Отличник культуры Республики Саха (Якутия)», **РЕХЛЯСОВУ МАРИНО ПЕТРОВНУ** — преподавателя спец дисциплин, с награждением почетным знаком «Отличник культуры Республики Саха (Якутия)», **ВИНОКУРОВУ ЕВГЕНИЮ НИКОЛАЕВНУ** — ветерана колледжа, с награждением Почетной грамотой Министерства культуры и духовного развития РС(Я), **КОЛЕСОВА СЕРГЕЯ НИКОЛАЕВИЧА** — преподавателя изобразительных дисциплин, с награждением почетным письмом Министерства культуры и духовного развития РС(Я), семью **ЭВЕРСТОВЫХ ЮРИЯ АФАНАСЬЕВИЧА** и **ИРИНЫ КОНСТАНТИНОВНЫ**, победителей номинации «Утүө холобур — 2016» в улусном конкурсе, проведенной в рамках Дня семьи в Намском улусе, семью **ОСИПОВЫХ АНДРЕЯ АЛЕКСЕЕВИЧА** и **ЕЛЕНУ ДМИТРИЕВНУ**, с награждением Благодарственным письмом Главы МО «Намский улус» в рамках Дня семьи в Намском улусе.

Желаем Вам крепкого здоровья, семейного благополучия, успехов во всех начинаниях!

**РАСПОРЯЖЕНИЕ
от 30.05.2016 г. №4-524**

О тарифах на услуги летнего водопровода на хозяйственно-питьевые нужды населения с. Намцы

В целях упорядочения расчетов с населения за летний водопровод МО «Ленский наслег» и руководствуясь пунктом 4 части 1 статьи 14 Федерального закона №131-ФЗ от 06.10.2003 г. «Об общих принципах организации местного самоуправления в РФ», на основании решения Совета депутатов МО «Ленский наслег» от 26.05.2016 года, распоряжаюсь:

1. Установить тарифы услуг лет-

него водопровода в сумме 1000 (одна тысяча) рублей 00 копеек в месяц с 1 семьи;

2. Предоставить одиноким пенсионерам села Намцы при предъявлении семейной справки льготный тариф на использование летнего водопровода в сумме 500 (пятьсот) рублей 00 копеек в месяц;

3. Опубликовать распоряжение услуг летнего водопровода на хозяйственно-питьевые нужды населения с. Намцы в улусной газете «Энсиэли», местной газете;

4. Контроль исполнения данного распоряжения оставляю за собой.

Глава А.Г. Новгородов

Күннэтэ көрөр дьоммут

Бииргэ үлэлиир коллегабит, саха-француз лицейин француз тылын учуутала, тас дойдучулар кытта сибээскэ уполномоченнай Елизавета Иннокентьевна Аммосова Хамафатта нэһилигэр элбэх оҕолоох Аммосовтар дьыэ көргөнгө алтыс оронон күн сириин көрбүтэ. Хамафатта орто оскуолатын ситиһиилээхтик бүтэрэн Дьокуускайдаагы 2 нүмэрдээх педагогическай училищета кириэн, оҕо уһууһунан итээччитин идэтин баһылаабыта.

Салгыы Иркутскайдаагы Хо Ши Мин аатынан омок тылын педагогическай институтугар үөрэбин салбаабыта. Эдэр специалист педагогическай үлэтин Горнай улуунун Орто-Сурт нэһилигэр оҕо саадын иитээччитин саҥалаабыта, онтон төрөөбүт нэһилигэр 1992 сыллаахтан оҕо саадыгар омок тылын иитээччитинэн үлэлээбитэ. 1994 сыллаахтан Хамафатта орто оскуолатыгар француз тылын учууталынан үлэли кирибитэ. 1996 сылтан Хамафатта саха-француз оскуолатын тэриллэн, Елизавета Иннокентьевна француз тылын биир сүрүн учууталынан аһаммыта.

Саҥа тэриллибит саха-французскай ассоциированнай оскуола үлэтин сүрүн хайысхатынан француз тылын кыра кылаастан диригэтэн үөрэтиин, саҥа үөрэх технологияларын оҕону сайыннарыыга туттуу буолар. Омок тылын диригэтэн үөрэтиигэ анаан, Франция оскуолаларын кытта бииргэ үлэлэнии сөбүлөнгөрө түһэрсиллибиттэрэ, омок учууталлара үлэли кэллэлэригэр олук ууруллубута. Бу сонун саҥа хайысхалаах үлэвэ Елизавета Иннокентьевна тутаах киһинэн буолбута.

Елизавета Иннокентьевна үөрэтэр оҕолорун интэриэстэрин бөһөргөтөр сыаллаах, омок тылын баһылыыларын судургу буоллун диэн саҥа үөрэх технологияларын толору баһылаан киллэрдэ. 1999 сылтан саҥалаан М.К. Аммосов аатынан Саха государственнай университеттэ Саха сиригэр Европа Сэбиэтин «Европейский языковой портфель» диэн бырайыакка тьютор-консультант аатын ылан таһаарылаахтык үлэли сылдьар. Ону таһынан, француз педагогтары айбыт «мастарыскай» диэн технологияны туттан оҕолор айар дьобурдара, дьону кытта судургутук бодорунар сатабыллара, толкуйдуур дьобурдара сайдарыгар сыраллаахтык үлэлиир. Араас интэриэһинэй тыл

оонньууларын, айар хабааннаах соруудахтары толкуйдаан, айар үлэтигэр туттар. Таһаарылаах үлэтин туоһута үөрөспит оҕолору Аан дойду, Россия уонна Республика таһымьгар ытыгылар олимпиадаларга, научнай-чинчийэр конференцияларга, күрэхтэргэ ситиһиилээхтик кытталлара буолар.

Онтон ордук чабылхай көрдөрүүлэринэн, 1999 сыл Таркаев Коля Россия таһымьгар ытыгылыбыт страноведческэй күрэххэ 1 миэстэ, 2000 сыл Ефимова Сардаана Орел куоракка ытыгылыбыт Бүтүн Россия үөрэнээччилэрин олимпиадатыгар 100 оҕоттон 30 миэстэ уонна Касьянов Клим, Кокорева Наташа Хабаровскай куоракка Аан дойду таһымнаах «Международный перекресток:

скай холбохук салайааччытынан таһаарылаахтык үлэлээбитэ, эдэр коллегалара учуутал буолан уһаарыллан тахсалларыгар үгүс сыратын биэрбитэ. Үлэтин түмүгүн хомуурунньуктарга, сурунааларга, интернет ситимигэр утумнаахтык таһаарар.

Айымньылаах учуутал кылаас салайааччытын быһытынан үлэлирин олус сөбүлүүр. 1999, 2009 сылларга икки кылаас оҕолорун олох киэн аартыгар үктэннэрбитэ. Билигин 2016 «а» кылаас салайааччытынан таһаарылаахтык үлэли сылдьар. Кылааһын оҕолоругар ийэли истин-сыһаннаах, ирдэбиллээх, кыһамньылаах. Кылаас салайааччытынан үлэлиригэр оҕолор бэйэни салайыныылары сайдарыгар улахан болломтон

преподавателэ кэлэн оҕолору үөрэтэн аастылар. Омок преподавателларин үлэлэрэ уроктарынан эрмунгурдамат, оҕолору кытары күннээҕи олоххо, араас дьарык түгэнигэр алтыһыылары тэриллэр. Оҕолор омок учууталы дьыэлэригэр бадьыттан саха ыалын олоҕун-дьаһаҕын, культураны билиһиннэрэллэр.

Сатабыллаах тэрээһин түмүгэ — араас сылларга биһиги оскуолабытыгар үлэли сылдьыбыт преподавателлэр махтанан, оскуола коллективин, чуолан француз тылын учууталларын үлэлэрин, кыһамньыларын сыаналаан, бэйэлэрин кыахтарынан көмөлөрө буолар. 2005 сыллаахха Францияттан сылдьар Франсин Обри оскуола туутуугар көмө оҕорбута, оҕо

сынньаланнарын сатабыллаахтык тэрийэрэ, материальнай-техническэй базаны хантарга элбэх сыратын уурбута. Араас сылларга «Лингва» сынньанан, үөрэнэн ааспыт оҕолор Елизавета Иннокентьевнага махталлар улахан. Үгүстөр манна дьарыктаммыттарга идэлэрин талаллар омок буолбута.

Учуутал быһыгытынан үрдүк таһымнааҕа, профессиональнай күрэхтэргэ ситиһиилээхтик кыттыбыта арылхайдык көстөр. Ол курдук, 2000 сыллаахха рес-

ИККИ КЫНАТ КӨМӨТҮНЭН

Россия-Франция» күрэххэ дипломант аатын ылан салгыы Москва уонна Страсбург куораттарга Аан дойду эдэр ыччатын көрсүһүүтүгэр кытыгытытара, 2015 сыл Жиркова Ая, Парникова Сайаана Франция посольствотын «Моя планета и я» күрэх лауреаттара буолан Францияга стажировкага баран кэлбиттэрэ. Араас сылларга Бүтүн Россиятаагы үөрэнээччилэр олимпиадаларын республикатаагы түһүмэвэр Гоголева Ньургуйана, Куличкина Ира миэстэлэспиттэрэ, 12 оҕо ситиһиилээхтик кыттыбыта.

Елизавета Иннокентьевна научнай-чинчийэр үлэһэн утумнаахтык дьарыктанар. Ол курдук, оҕону кыра эрдэбиттэн омок тылыгар уһуйан, омок оскуолатыгар туттуллар технологиялары уонна тыл бартыбыалын сатабыллаахтык туһанан, оҕо сайыннарыыга, үөрэх хаачыстыбата үрдүк көрдөрүүлээх буоларыгар сонун суоллары тобулбута, бэйэтин кылаатын киллэрибитэ. Кини «Французский язык и музыка» диэн интегрированнай авторскай программата республика учууталларын киэн биһирэбилин ылбыта. Уроктар торумнара оноһуллубуттара, музыкальнай айымньылардаах аудиокассета бэлэмнэнэн тахсыбыта.

Программа уроку таһынан мини-театр быһыгытынан тэнийэн үлэлиир. Мунньубут баай опытын биир идэлээхтигэр араас таһымнаах конференциялар, учууталлар аабыларын кэмигэр уонна маастар-кылаастары, аһаҕас уроктары, семинардары ытыттар. Опытаах учуутал лицейгэ өр кэмгэ методиче-

уулар. Иитэр үлэтигэр оҕолор айымньылаахтык толкуйдууларын туттунар. Төрөппүтү түмэн кылааһын оҕолоро сайдалларыгар олук оностор.

Кини салайар кылааһа лицей биир саамай улахан «Суперкласс» күрэхтин кыһыылаахтара. Оҕолор идэни сөпкө талалларыгар анаан педагог-психологы, учууталлары, төрөппүттэри кытта үлэтин сөпкө тэрийэр, ситимнээхтик үлэлиир. Ол түмүгэр кылааһын оҕолоро бары талбыт үөрэхтэригэр кириэллэр. Кини ииппит оҕолоро кимнээҕэр да түмсүүлээх, айымньылаах, ситиһиилээх дьанырдаах, көүлүүр дьобурдаах буолаллар. Бу бэриинилээх үлэтин түмүгүнэн лицей таһымьгар ытыгылар күрэхтэргэ кылааһын оҕолору үгүстүк кыайытытара туоһу буолар. 2009 сылга үөрэтэн таһаарыты кылааһын оҕолорун кытта улуустаагы «Бастын кылаас салайааччыта-2008» диэн күрэххэ кыттан, кыайыы өрөгөйүн билэн, республикага ытыгылар «Сердце отдаю детям» күрэххэ салгыы ситиһиилээхтик кыттыбыта.

Француз тылын диригэтэн үөрэтэти көдүүстээх буоларыгар омок преподавателлэрэ кэлэн үлэлииллэрэ, оҕолор француз тыллаах тас дойдучуларга стажировкаларга ситимнээхтик тэриллэр. Маныаха Елизавета Иннокентьевна тас сибээскэ уполномоченнай быһыгытынан омок дойдучуларга тустаах специалистары кытары быһаччы үлэлэһэн биһиги тыйыс айылжалаах сирбитигэр толлубакка үлэлиир кыахтаах учууталлары булар.

Оскуола аһыллыабыттан, 20 сыл устата уопсайа 86 омок

лор уруһуйдарын Францияга быыстапкага кытыннарбыта, араас аан дойду таһымнаах бырайыактарга кыттыһынар үлэлэппит. Преподавателлэр стажировка тэрийэргэ көмөлөһлөр. Лицейбит үөрэнээччилэрэ 6 төгүл Францияга, Бельгияга стажировкага сырытылар.

Бу сырыылары Елизавета Иннокентьевна көпсөһү бытан, докумуоннарын бэлэмнээн, көрөр, үөрэтэр программаларын онорон тэрийэр. Оҕолор омок сиригэр төрөөбүт культураларын, дойдучуларын туһунан бырайыак бэлэмнээн билиһиннэрэллэр. Бу хайысхага таһаарылаах үлэтин иһин 2011 сыллаахха «За вклад в развитие международных, внешнеэкономических и межрегиональных связей» Саха республикатын Федеративнай сыһыаннаһыларга уонна тас дьыалаларга министрствотын грамотатынан наҕараадалааммыта.

Сайынгы сынньалан кэмигэр үлэлиир «Лингва» оҕо сайдар киинигэр республика араас улустарын үөрэнээччилэрэ 20 сыл устата француз тылыгар эбии дьарыктанан, сынньанан кэллилэр. Киини төрүттээбит учууталларын Валентина Семеновна Ядрихинская, Надежда Николаевна Макарова үлэлэрин салдаан Елизавета Иннокентьевна 7 сезонга иитээччинэн, 4 сезонга салайааччынан үлэлээбитэ. «Лингва» киингэ оҕолору университет преподавателлэрэ, Францияттан, Бельгияттан, Мароккоттан француз тылын учууталлара үөрөспиттэрэ. Елизавета Иннокентьевна киин үлэтигэр бэйэтин кыахтаах салайааччы быһыгытынан көрдөрөн оҕолор

публикатаагы «Бастын француз тылын учуутала» диэн күрэххэ кыттан «Эффективное использование зарубежных методик» диэн анал ааты сүкпүтэ. 2006 сыллаахха Россия Үөрэбин министрствота ытытар «Лучший учитель Российской Федерации» күрэх кыайыылааҕа буолар.

Елизавета Иннокентьевна таһаарылаах үлэтэ, үүнэр көскүлү иитиигэ-үөрэтиигэ кылаата сыаналанан «Саха сирин үөрэтиригин туйгуна», «Методист Республики Саха (Якутия)» бэлиэтиринэн, «РФ уопсай үөрэхтээһинин Бочуоттаах үлэһитэ», аатынан наҕараадалааммыта.

Убаастабыллаах Елизавета Иннокентьевна, эйигин айымньылаах олоҕун орто омурданын бэлиэтиир күнүгүрүн истинник эҕэрдэлиибит! Баҕарабыт чагизэн доруобуйаны, айар-тутар дьобурун сыһаабатыгар, кэрэлиин кэккэлэһэн, оҕолу умуһуйан уһун дьоллоох олоҕу!
**М.И. КОВЛЕКОВА,
ХСФЛ директорунай
научнай-методическай
үлэвэ солбуйааччы,
С.М. ВАСИЛЬЕВА,
ХСФЛ директорунай
үөрэх чааһыгар
солбуйааччы**

Понедельник, 6 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

Вторник, 7 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

Понедельник, 6 июня

06:30 Дойдум дьоно (Өлөөн ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+
09:00 Пушкин глазами якута 6+

Вторник, 07 июня

06:30 Дойдум дьоно (Нурба ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+
09:00 Навстречу Играм «Дети Азии» 6+

18.45 Давай поженимся! 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Практика» 16+

Среда, 8 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

Четверг, 9 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00 Новости
09.10, 04.05 Контрольная закупка 12+

18:15 Тья сирэ 6+
18:45 Күнчээн 0+
19:00 Якутия 12+

Среда, 08 июня

06:30 Дойдум дьоно (Дьукээбил ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+
09:00 Дойдум дьоно (Майа ТВ) 6+

Пятница, 10 июня

06:30 В кадре-республика (Амма ТВ) 6+
07:00 Сага күн-Новый день 6+
09:00 Навстречу Играм «Дети Азии» 6+

Суббота, 11 июня

07:00 Дойдум дьоно (Хагалас ТВ) 6+
07:30 Дойдум дьоно (Панорама ТВ) 6+
07:45 В кадре-республика (Кадр ТВ) 6+

15.15 Х/ф «Максим Перепелица» 12+
17.05 Леонид Быков. Будем жить! 12+

Пятница, 10 июня

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10 Контрольная закупка 12+

Воскресенье, 12 июня

06.00, 10.00, 12.00, 15.00 Новости
06.10 Россия от края до края 12+

15.15 Х/ф «Максим Перепелица» 12+
17.05 Леонид Быков. Будем жить! 12+

Понедельник, 6 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

Вторник, 7 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

РОССИЯ 1

Понедельник, 6 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

Вторник, 7 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

МАТЧ!

Понедельник, 6 июня

12.30 Д/с «Заклятые соперники» 12+
13.00, 15.00, 18.35, 21.00 Новости

Вторник, 7 июня

12.30, 03.00 Футбол. Кубок Америки. Аргентина - Чили. Трансляция из США 12+

Среда, 8 июня

12.30 Футбол. Кубок Америки. Колумбия - Парагвай. Прямая трансляция из США 12+

09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва

Четверг, 9 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

Пятница, 10 июня

13.00, 14.30, 15.40, 17.45 Новости
13.05, 17.50 Все на Матч! Прямой эфир.

18.15 Прямой эфир 16+
21.00 Т/с «На дальней заставе» 12+

Среда, 8 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

Четверг, 9 июня

05.00, 09.15 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 17.00, 17.50, 20.00 Вести

Пятница, 10 июня

12.30, 22.45 Футбол. Кубок Америки. Мексика - Ямайка. Трансляция из США 12+

Суббота, 11 июня

12.30 Великие моменты в спорте 12+
12.30 Футбол. Кубок Америки. Колумбия - Парагвай. Прямая трансляция из США 12+

Вести
09.55 О самом главном 12+
11.35, 14.30, 17.30, 19.35 Вести-Москва

Суббота, 11 июня

02.00, 08.00, 11.00, 14.00 Вести
03.50 Футбол. Чемпионат Европы- 2016 г. Матч открытия.

Воскресенье, 12 июня

05.50 Х/ф «Калина красная» 12+
08.05 Х/ф «Экипаж» 12+
11.00 Всероссийский открытый телевизионный конкурс юных талантов «Синяя Птица» 12+

Державин 12+
11.35, 14.30 Х/ф «Золотая клетка» 12+

Воскресенье, 12 июня

05.50 Х/ф «Калина красная» 12+
08.05 Х/ф «Экипаж» 12+
11.00 Всероссийский открытый телевизионный конкурс юных талантов «Синяя Птица» 12+

Advertisement for SSSUDO credit union. Text: 'ССУДО - СБЕРЕГАТЕЛЬНЫЙ СОЮЗ. ЗАЙМЫ для ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ 0% на 29 дней. Развивайте бизнес вместе с нами!' Includes contact info: www.ssscredit.ru, тел. 43089, 89247601445, 89143034743, моб. 8-924-594-11-11 (WhatsApp)

РАСПОРЯЖЕНИЕ
от 31.05.2016 г. №2.1-4-531
Об установлении предельного размера платы граждан за жилое помещение на период с 1 июля 2016 года по 30 июня 2017 года по МО «Ленский наслег»

В соответствии с Жилищным кодексом РФ и некоторыми законодательными актами Российской Федерации,

РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Утвердить на период с 1 июля 2016 года по 30 июня 2017 года предельный размер платы граждан за жилое помещение для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма, договорам найма жилых помещений государственного и муниципального жилищного фонда и собственников жилых помещений, которые приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом:

техническое обслуживание, в месяц за 1м2;

- системы отопления — 2,51 руб.;

- системы отопления и системы электрооборудования — 3,73 руб.;

- системы отопления и системы электрооборудования и системы водоснабжения и водоотведения — 7,34 руб.;

содержание дворовой территории, в месяц за 1м2;

- благоустроенный жилой фонд — 4,50 руб.;

- неблагоустроенный жилой фонд — 5,79 руб.;

вывоз ТБО, МБО, сухого мусора, в месяц за 1м2;

- благоустроенный жилой фонд — 2,37 руб.;

- неблагоустроенный жилой фонд — 3,83 руб.;

плата за найм с благоустроенного жилого фонда, в месяц 1м2;

- с каменных домов — 4,81 руб.

2. Настоящее распоряжение опубликовать в средствах массовой информации.

3. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

Глава А.Г. Новгородов

От 26 мая 2016 года №238
О внесении изменений в решении от 29 декабря 2015 года №211 «О бюджете МО «Ленский наслег» Намского улуса РС(Я) на 2016 год»
Руководствуясь Бюджетным кодексом РФ, Законом РС(Я) «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе РС(Я)», Уставом МО «Ленский наслег» РС(Я), Положением о бюджетном процессе МО «Ленский наслег», прогнозом социально-экономического развития МО «Ленский на-

БИЛЛЭРИИЛЭР

слег», Основными направлениями налоговой и бюджетной политики МО «Ленский наслег», Наследный совет МО «Ленский наслег» **РЕШИЛ:**

1. Внести в Решение наслезного Совета депутатов МО «Ленский наслег» от 29 декабря 2015 года №211 «О бюджете МО «Ленский наслег» Намского РС(Я) на 2016 год» (в редакции Решения наслезного совета депутатов МО «Ленский наслег» №211 от 31.03.2016 г.) следующие изменения:

1.1. В статье 1 принять к сведению основные характеристики бюджета МО «Ленский наслег» на 2016 год;

- общего объема расходов бюджета в размере 144 413 424,91 рублей.

1.2. Внести следующие изменения:

В статье 2:

- прил. 3 изложить в новой редакции согласно прил. 1 к настоящему Решению;

В статье 3:

- прил. 4 изложить в новой редакции согласно прил. 2 к настоящему Решению;

- прил. 5 изложить в новой редакции согласно прил. 3 к настоящему Решению;

- прил. 6 изложить в новой редакции согласно прил. 4 к настоящему Решению;

- в пункте 5 заменить цифры «8 250 800,00» на «8 732 669,32»;

В статье 6:

- прил. 7 изложить в новой редакции согласно прил. 5 к настоящему Решению.

2. Решение обнародовать на стенде официальной информации и опубликовать в средствах массовой информации.

3. Настоящее решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

4. Контроль за исполнением Решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель Фадеев В.Ю.).

Председатель А.В. Кириллин
Глава МО «Ленский наслег»
А.Г. Новгородов

РАСПОРЯЖЕНИЕ
от 30.05.2016 г. №116
Об установлении размера платы граждан за жилищные услуги с 01.07.2016 г. по 30.06.2017 г. на территории МО «Хатын-Арынский наслег»

В соответствии с частью 4 статьи 158 Жилищного кодекса РФ, **распоряжаюсь:**

1. Установить на территории МО «Хатын-Арынский наслег» размер платы граждан за жилищные услуги с 01.07.2016 года по 30.06.2017 года соглас-

но приложению к настоящему распоряжению.

2. Настоящее распоряжение опубликовать в средствах массовой информации.

3. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

И.о. главы МО «Хатын-Арынский наслег» Г.Г. Марков

Приложение к распоряжению главы от 30.05.2016 г. №116
Размер платы граждан за жилищные услуги с 01.07.2016 г. по 30.06.2017 г.

Наименование услуг	Е д . изм.	Т а - р и ф б е з Н Д С (руб.)
1 Техническое обслуживание системы отопления	м.кв.	1,98
2 Техническое обслуживание системы отопления и электрооборудования	м.кв.	2,98
3 Техническое обслуживание системы отопления, электрооборудования, водоснабжения и водоотведения	м.кв.	5,84
4 Содержание дворовой территории благоустроенного жилого фонда	м.кв.	3,05
5 Содержание дворовой территории неблагоустроенного жилого фонда	м.кв.	4,26
6 Вывоз ТБО, МБО, сухого мусора благоустроенного жилого фонда	м.куб.	1,80
7 Вывоз ТБО, МБО, сухого мусора неблагоустроенного жилого фонда	м.куб.	2,94

РАСПОРЯЖЕНИЕ
главы улуса

Об утверждении Положения проведения конкурса на разработку эскиза

наградного знака почетного звания «Нам улууһун ытыктабыллаах киһитэ»

В соответствии с решением улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 25 июня 2015 года №7-3 «Об утверждении положения о почетном звании «Нам улууһун ытыктабыллаах киһитэ», **распоряжаюсь:**

Утвердить Положение проведения конкурса на разработку эскиза наградного знака почетного звания «Нам улууһун ытыктабыллаах киһитэ» согласно приложению к настоящему распоряжению.

Опубликовать данное распоряжение на официальном сайте МО «Намский улус»;

Контроль исполнения настоящего распоряжения возложить на заместителя Главы, управляющего по делам администрации Степанова Н.Н.

Глава улуса
А. Атласов

Киһи — киһиэхэ

ҮРДҮК СИТИҤИИЛЭРИ

Улуус балыһатын терапевтической отделениятын сэбиэдиссэинэн киэн биллилээх, үрдүк культуралаах Николай Васильев үлэли сылдыар. Дьонго эйбэс, бир тэн сыһыаннан, ыарыһах санаатын көтөүр, хайа баҕарар киһини үтүөрэр санааҕа туһулуур эмчит буолар. Быһаччы этэххэ, Гипократ андаҕарын эттиин-хананнын ылылан идэтигэр бэриниилээҕэ туттарыттын-хаптарыттан, дьону көрөрүтээн-истэриттэн ала-чуо кестөр.

Мань тэнэ ыарыһахтар отделение невролог бьрааһа Николай Михайлович Шестаковка улаханньык махтаналлар. Бу отделение-э эмтэнэн доруубуйатын көннөрүммүт Евдокия Полицикова тус бэйэтин аатыттан Елена Витальевнаҕа, терапия сиестэрэлэригэр улахан махталын биллэрэр.

Билинни олохпугар киһи санаата буюмунар түгэннэригэр манньк эмчиттэр, чуолаан Николай Владимирович Васильев, киһи олоххо тардыһытыгар, дьиз кэргэнгэ уонна обществоҕа туһалаах буоларыгар улахан көмөлөөхтөрүн бэлиэтибит.

П.И. ГУЛЯЕВ, Түбэ

РАСПОРЯЖЕНИЕ от 25.05.2016 г. №31-Ф
Об установлении предельного размера платы граждан за жилое помещение по МО «Хомустанский 1-й наслег»

На основании Федерального закона от 27.07.2010 г. №237-ФЗ «О внесении изменений в Жилищный кодекс РФ», для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма, договорам найма жилых помещений, которые не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом, или если принятое решение о выборе способов управления этим

домом не было реализовано по МО «Хомустанский 1-й наслег», **распоряжаюсь:**

1. Установить размер платы граждан за жилое помещение согласно приложению №1.

2. Главному специалисту Федоровой А.В. руководствоваться настоящим распоряжением и принять к исполнению.

3. Настоящее распоряжение опубликовать в средствах массовой информации.

4. Контроль за исполнением настоящего распоряжения оставляю за собой.

Глава «Хомустанский 1-й наслег» Жирков В.Г.

Приложение №1 к распоряжению главы МО «Хомустанский 1-й наслег» №31-Ф от 25.05.2016 г.
Тарифы на жилищные услуги
МО «Хомустанский 1-й наслег» 01.07.2016 — 30.06.2017 г.

Техническое обслуживание, в месяц за 1 кв.м	Содержание дворовой территории, в месяц за 1 кв.м	Вывоз ТБО, МБО, сухого мусора, в месяц за 1 кв.м
Система отопления	Сист. отопл. + сист. э/оборуд. + сист. водоснабж. и водоотв.	Благоустр. ж.ф.
-	2,97	-
-	-	4,68
-	-	-
-	-	3,44

РАСПОРЯЖЕНИЕ от 30.05.2016 г. №69
Об установлении предельного размера платы граждан за жилое помещение на период с 1 июля 2016 года по 30 июня 2017 года по МО «Хомустанский 2-й наслег»

В соответствии с Жилищным кодексом РФ и некоторыми законодательными актами РФ **РАСПОРЯЖАЮСЬ:**

1. Утвердить на период с 1 июля 2016 года по 30 июня 2017 года предельный размер платы граждан за жилое помещение для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма, договорам найма жилых помещений государственного и муниципального жилищного фонда и собственников жилых помещений, которые приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом:

техническое обслуживание, в месяц за 1м2;

- системы отопления — 2,51 руб.;

- системы отопления и системы электрооборудования — 3,69 руб.;

содержание дворовой территории, в месяц за 1м2;

- благоустроенный жилой фонд — 5,74 руб.;

вывоз ТБО, МБО, сухого мусора, в месяц за 1м2;

- неблагоустроенный жилой фонд — 3,79 руб.

2. Настоящее распоряжение обнародовать на информационном стенде в здании администрации и на официальном сайте МО, опубликовать в средствах массовой информации.

3. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

Глава МО «Хомустанский 2-й наслег» А.К. Дмитриев

® Бэйэбит матьрыйаалбытынан бурууһунан «под ключ» 6х8 - 600 тыһ. солк., 6х9 - 650 тыһ. солк. дьиз тутабыт уонна дьиз отделкатын **оноробут.**

Тел. 89-14-228-4000

® 2000 с. тутуллубут дьиз (7х8), пристрой (5х6), гараж (4х7) атылыбыт.

Тел. 89681528336, 89681528335

® Продаю новый частный дом в лучшем спальном районе села Намцы. Дом 96 м2. (с расчетом возведения второго этажа), участок 20 соток. Газ, электричество, водопровод — все есть.

Тел. 89142263039

® Продаем жилой новый дом с гаражом, огород, водопровод, септик, р-н Север.

Тел. 89243661967, 89644258617

® Продаю речной песок, а/м Камаз.

Тел. 89644232507

® Выполним любые строительные работы дома, дачи, сараи, гаражи и т. д.

К.т. 8-924-877-27-69

Считать недействительным удостоверение ветерана боевых действий БК №0550647, выданное на имя Березкина Николая Николаевича

Быстро. Просто. Удобно.
Саха Микро Займ

Открываем дачный сезон — 2016!
Получите займы до 30 000 рублей по сниженным процентам. Требуется только паспорт.
с. Намцы, ул. Чернышевского, 7, магазин «Радуга», 2 этаж
Намцы — 8 914 2 710-108 (МТС)
Якутск — 26-06-07 (Мегафон)

Размер займа до 30 000 рублей. Займ предоставляется на срок до 30 дней. Процентная ставка по займу от 1,5% до 2% за каждый день пользования денежными средствами (от 547,5% до 732% годовых). За нарушение сроков возврата суммы займа и процентов начисляются штрафы в размере 3% за каждый день просрочки. Займы предоставляются гражданам РФ в возрасте от 18 лет. Для оформления договора займа необходим паспорт гражданина РФ. Подробные условия, правила выдачи и обслуживания займов размещены в точках выдачи займов.

реклама ООО МФО «СахаМикроЗайм», ИНН 1435288643, ОГРН 1141447013828, гос.реестр МФО 651403698006092

КЭРИЭСТЭБИЛ

2 июня исполнился год, как от нас ушла наша горячо любимая мама, бабушка Надежда Петровна Перевалова. Мама родилась 6 декабря 1935 г. в с. Хатассы Якутской АССР. В 1955 г. окончила Жиганскую среднюю школу, в 1960 г. окончила Бурятский зооветеринарный институт по специальности «ветврач». Всю свою сознательную трудовую жизнь посвятила ветеринарному делу, развитию сельского хозяйства совхоза «Намский», верой и правдой служила однажды выбранной, одной из самых гуманных в мире профессии.

В этот печальный день хотелось бы передать, какой исключительной и незаурядной, яркой и красивой женщиной была наша мама, а не пересказывать детали её биографии — человека, чья достойная и общественно полезная жизнь была у всех на виду.

Нам повезло, что всю нашу жизнь озарял чистый свет души человека на редкость светлой энергетикой, огромного творческого потенциала и удивительно богатого внутреннего мира. Надежда Петровна для нас была не просто мамой, бабушкой, а близким другом, мудрым наставником, тонким и остроумным собеседником с блестящим чувством юмора. Мама была талантлива во всем — она отлично готовила, прекрасно рисовала, танцевала, пела, — у нее был очень красивый голос проникновенного тембра, — играла на гитаре, буквально из ничего могла создать уют, сотворить красоту. В детстве у нас дома всегда были самая красивая, нарядная елка, лучшие новогодние костюмы, самые веселые и хлебосольные дни рождения, круглый год на столе дары природы — грибы, ягоды, соленья... И это всё благодаря маме.

Надежда Петровна была весьма эрудированным человеком и талантливой рассказчицей. Так, через её рассказы и воспоминания в наш мир вошли якутские сказки, Пушкин и Толстой, Верди и Чайковский, Репин и Васнецов. Она так увлеченно делилась своими впечатлениями от студенческих театральные походов, совместных поездок по городам СНГ и Европы с папой Николаем Егоровичем Свинобоевым, что на всю жизнь заразила нас любовью и пристрастием к миру прекрасного, музыки, театра и литературы.

Многие наши знакомые, коллеги из разных географических точек страны после встречи с мамой восхищались её человеческим обаянием, внутренним аристократизмом и благородством, природным умом и тактом...

Трудно смириться с мыслью, что теперь рядом с нами нет нашей горячо любимой мамы, бабушки. Невыносимо больно, что мы навсегда лишены счастья общения с таким удивительным и проникновенным человеком, каким была наша мама, вместе с тем, испытываем огромную гордость и благодарность судьбе за то, что мы — дети, потомки этой прекрасной женщины, озарившей нашу жизнь ощущением нескончаемой любви и красоты земного бытия.

Покойся с миром, наша дорогая, бесконечно любимая мама, бабушка. Помним, любим, скорбим. Вечная память! Спасибо тебе за всё!

От имени детей и внуков Надежды Петровны С.Н. Свинобоев, г. Москва

Таптыыр уолум, бырааптыт, убайбыт, таайбыт, тутаах үлэһиппит Бурнашев Михаил Егорович уһун, ыарахан ыарыттан биһиги кэккэбиттэн туораабыта бэс ыйын 3 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Миисэ 1962 сыллаахха балаһан ыйын 3 күнүгэр II Хомустаах нэһилиэгэр Бурнашевтар дьиэ кэргэттигэр төрдүс оҕонор күн сириин көрбүтэ. 1969 сыллаахха I Хомустаах орто оскуолатыгар үөрэнэ киирэр. Оскуолаҕа актыыбынай позициялаах этэ. Ол курдук, кылаас пионерскай этэрээтин солбуллубат барабанцига, спортсмена.

Хоккейынан, футболунан, көңүл тустуунан дьарыктаммыта. Оскуола, оройуон күрэхтэһилэрин хас да төгүллээх баскетбол курдук оонньоолорго тэрийээччи, бастың оонньооччу. Урдүкү кылаастарга бииргэ үөрэнэр оҕолорун кытта бастагы вокально-инструментальной ансамбльы тэрийсиптэ. Сайын ахсын үлэ-сыйыһынан лааһырыгар сылдьара. Үөрэх кыһатын ситиһилээхтик 1979 сыллаахха бүтэрэн төрөөбүт «Нам» совхозунгар үлэлии киирэр.

1981-1983 сс. Сэбиэскэй аармыйа кэккэтигэр ытык иэһин толорон дойдутугар эргиллэн кэлэн салгыы совхозунгар үлэлиир. 1984 сылтан Миисэ тракторист быраабын ылан, идэтин баһылаан 30 сыл устата урдүк таһаарылаахтык үлэлээбитэ. 1992 сыллаахтан бииргэ төрөөбүт убайын кытта «Дохсун» бааһынай хаһайыстыба тэринэннэр сүөһү-сылгы иитиитинэн, оҕуруот аһын олордон таһаарылаахтык үлэлээн кэлбитэ. Оҕуруот аһын ыһан, көрөн-харайан, хомуйан нэһилиэкпит оскуоаларын, дьааһыла-саадтарын хааччыларга энкилэ суох үлэлээбитэ.

Үлэлии-хамсыы сылдьан, быыс-арыт буллар эрэ, Миисэ нэһилиэк культурунай-спорттивнай олоҕор кыттар. Айылҕаҕа сылдьарын туохтааҕар да ордорор. Балыктырыын, бултуурун сөбүлүүр. Олохтоох мунҕаһыттар солбуллубат трактористара, анньыһыттар этэ...

Элбэҕи эрэннэрэр, тутаах киһибилин 2014 сылтан хара ыарыы буулаан, сыһыа сиэн күндү, таптыыр киһибилин илдэ барбыта олус да хомолтолоох, абалаах, хараастылаах...

Биһиги Миисэбит үтүө мөс-сүөнүн сылаас сүрэхпитигэр уктан саныы сылдьаахпыт, киһи ситэ олоҕорото ситэрэргэ, үлэлээбэтэҕин түгээһин тиздэргэ дьулуһуохпут. Киһи биһиги сүрэхпитигэр өрүүтүн устубат уот төлөнө буолан сылдьыа, олохпут суолун сыдыабыта.

Ийэтэ үлэ, тыыл ветерана Осипова Варвара Авксентьевна, эдьийиэ, күтүөтэ, убайдара, бырааттара, балтылары

Күндүтүк саныыр оҕо сааспыт доҕоро, бииргэ үөрэммит табаарыспыт, үйэ аңара эн-мин дэспит киһибиит Бурнашев Михаил Егорович — Миисэ биһиги кэккэбиттэн суох буолбута 40 хонук буолла.

Миисэ пионерскай этэрээпит солбуллубат барабанцига этэ. Тустуунан сөбүлээн дьарыктаммыта, спорт оонньоолорун бары көрүгүнэринэн таһаарылаахтык уонна таптаан оонньоура, ордук хоккей уонна футбол. Улахан кылаастарга табаарыстарын кытта оскуолаҕа вокально-инструментальной ансамбль тэрийсиптэ. Кэлин нэһилиэк кулубугар дьарыктаммыта. Миисэ киһи быһыытынан

куруутун үөрэ-көтө сылдьара, эдэри-кырдыаһы кытта биир тэнник кэпсэтэрэ. Нэһилиэтин дьонно Миисэни хаһан да иллэнэ суох, куруутун үлэлээн-хамсаан тириэтэ-хорута сылдьар биир бастың үлэһит, амарах уонна эйбэс майгылаах уолун курдук өйүгэр-санаатыгар ингэрэн өйдүү-саныы сылдьыаҕа.

Биһиги, бииргэ үөрэммиттэрэ, алтыспыт доҕотторо, табаарыспыт, эдэр сааһыгар бу ыарахан ыарыыга ыллараан орто дойдуттан букатыннаахтык барбытыттан кыһыйабыт-абарабыт. Табаарыспыт, Миисэбит, үтүө майгыта, биһигини кытта оонньообут оҕо сааһа, оскуолаҕа үөрэнэ сырыбыт сыллара, олоҕун тухары үлэлээбит, үтүөнү онорбут күннэрэ, биһиги сүрэхпитигэр-санаабытыгар наһаа кэрэ, устубат үйэ-саас тухары өйдөбүл буолан хаалла. Таптыыр күндү киһибиит, эн биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар куруутун баарың, сүрэхпитигэр өрүү тыыннаахың.

Оҕо сааһын доҕотторо, бииргэ үөрэммиттэрэ

2016 сыл бэс ыйын 1 күнүгэр биһиги дьиэ кэргэн улахан оҕобут, күндүтүк саныыр уолбут, убайбыт Бөтүң нэһилиэтин олохтооҕо Михайлов Василий Петрович эдэр сааһыгар уһундук, ыарахан-нык ыалдьан орто дойдуттан букатыннаахтык барбыта устубат буолла.

Табаарыстара ааттыылларынан Мэхээлэ, оҕо эрдэбиттэн эйбэс, үлэбэ-үөрэххэ сыйаһас буолан дьон сөбүлүүр, элбэх атастаах-доҕордоох, кэпсээн-нээх-ипсээннээх, дьэбэлээх, дьонно бэйэтигэр тардар күүстээх, киһи баарар кытта уопсай тылы булар элэккэй киһи этэ. Уңуоҕунан улахан, доруобай көрүгүнээх, киһи хайгыы көрөр ыччата буола улааппыта. Оскуола кэннигитэн Хатың Арыы совхозка сылгыһытынан үлэлээбитэ. Үлэтигэр эппиэтинэстээҕин, дьаныардааһын көрдөрбүтэ, бииргэ үлэлиир дьонун убаастабыллыбыта.

1990 сыллаахха бэс ыйыгар аармыйаҕа ыңгырыллан ыраах Туркменияҕа ВДВ-га сулуспалаабыта. Грузиянан, Азербайджанынан сылдьан бастагы сэрйилжэр ыарахаттарын этинэн-хаанынан билбитэ. 1993 сыллаахха «Сивиком» тэрилтэбэ үлэбэ киирэн ыраах Анаабырынан, Өлөөнүнэн сылдьан үлэлээбитэ. Элбэх сана доҕоттордоммута, үлэбэ дьулурудааһын, эппит тылыгар турумтуотун, үлэһитин өссө төгүл көрдөрбүтэ. Бииргэ үлэлиир уолаттара наһаа убаастыыллылар, бары кэриэтэ убай онгостубуттара.

Мэхээлэ наһаа элбэх араас идеялардааҕа, инники олоҕун онгостор ыра санаалааҕа, аныгы ыччат сиэринэн олох олоҕор баҕа санаалааҕа. Ол эрэри баара эрэ 25 сааһыгар эмискэ ыарахан-нык ыалдьан инбэлиит буолан хаалбыта. Санаатын түһэрбэккэ кыайбат-кыаммат да буоллар үлэлии сатаабыта. Кэники сылларга дойдутугар Бөтүңнэ кэлэн олоҕорбута.

Таптыыр уолбут, убайбыт Бааска биһиги кэккэбиттэн эрдэ, эдэр сааһыгар туораабыта олус хомолтолоох, олоххо элбэҕи онороро, ситиһэрэ хаалааҕа. Куруук күлэ-үөрэ, кэспии-хаадылаһа сылдьара бу баардыы биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар умнуллубаттык хаалааҕа. Табаарыстара мэлдьитин сылаас тылларынан ахта-саныы сырыттынар.

Ийэтэ, аҕата, балтылары

Нам улууһун Хамаҕатта детдомугар бииргэ олоҕорбут, итиллибит чугас доҕорбут, убайбыт Георгий Ильич Кривошапкин ыарахан-нык ыалдьан олохтон туораабыта бэс ыйын 5 күнүгэр биир сылын туолар.

Георгий Ильич оҕо сааһыгар тулаайах хаалан эдьийэ Дьэбдиэйдийин ыалга олоҕордохторун боломуочунга түбэһэ түһэн Таастаах 7 кылаастаах оскуолатыгар ыттарбыта. Үөрэнэн истаһын Хамаҕатта детдом аһыллыбытыгар ыппыттары, онно 7 сыл олоҕорбута. 1954 сыллаахха Нам орто оскуолатын үөрэнэн бүтэрбитэ, Салбан ааҕар балаһаныгар сэбиэдиссэйинэн, Ленин аатынан колхозоска комсомол секретарынан үлэлээбитэ.

1958 с. Саха государственнай университетигэр үөрэнэ киирбитэ. Эдэр киһиэхэ үрдүк үөрэх кыһата үгүс билиини биэрбитэ, үтүө суолга сирдээбитэ. Университет общественной олоҕор актыыбынайдык кыттыбыта. «Якутский университет» хаһыат редколлегиятын чилиэнэ этэ. Детдоммут 50 сыллаах үбүлүүйүгэр Георгий Ильич детдом олоҕун киэнник сырдаппыт ыстатыйата бэчээттэнэн тахсан сүрэхпитин сылаанньыппыта.

Кини олоҕорбут олоҕо кэнчэри ыччакка холобур буолуон буолар. Олоҕун устатын тухары төрөөбүт Сахатын сирэ, улууһа, нэһилиэгэ сайдалларыгар үгүс кылаатын киллэрбитэ. Аңардас, 1993 сыллаахха Никольскайдааһы сир музейын тэрийбитэ элбэҕи кэспиир.

Төрөөбүт Салбанын ис сүрэхпиттэн ахтара, сылга хаста эмит тахсан ахтылларынан таһаарара, дуоһуя сириин-дойдугун көрөрө, дьонун-сэргэтин ситиһилэриттэн үөрэрэ.

Ытыктыыр аҕа табаарыспыт, убайбыт тэнэ саныыр убаастыыр киһибиит, Георгий Ильич, эн сырдык мөссүнүң, үтүө майгың биһиги сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуоҕа, олохпут суолугар эйигинниин алтыспыт кэрэ кэмнэригин куруук өйдүү-саныы, ахта сылдьаахпыт.

Бииргэ детдомга олоҕорбут доҕотторо П.Е. Соловьев, К.С. Винокуров, Т.Д. Винокурова, И.М. Григорьев, Г.А. Дьяконова, Ю.Т. Сивцев, Ф.Д. Ушицкая, Л.П. Алексеева, М.П. Андросова, К.Г. Уваровская, Салбан нэһилиэтин үлэ, тыыл ветераннара

Биһиги саамай күндү киһибиит — ийэбит, эбэбит, хос эбэбит Николаева Альбина Егоровна биһиги кэккэбитигэр суох буолбута ыам ыйын 27 күнүгэр 40 хонук буолла.

Биһиги ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, эдьийибит, дьүөгэбит Николаева Альбина Егоровна 1939

сыллаахха от ыйын 9 күнүгэр Мэнэ Хаҕалас оройуонугар Майа сэлэнньэтигэр улахан кыыс оҕонор күн сириин көрбүтэ. Ылал улахан оҕото буоларынан, кыратыгтан бырааттарын, балтын көрөн-истэн, бөбөйдөөн улаатыннарсыбыта. Дьиэ кэргэн тэринэн биэс оҕо истин-иһирэх ийэтэ, биэс сиэн таптааллаах эбэтэ уонна түөрт хос сиэннэрдээх.

22 сааһыттан 1961 сылтан Хатың Арыы оҕо саадыгар иттээчинэн үлэлээн саалаабыта. 1963-1964 сылларга Үөдэй балыһаһыгар медсестэрэнэн үлэлээбитэ. Өр сылларга Хамаҕатта оҕо саадыгар иттээчинэн үлэлээбитэ. 1967-1971 сылтан Намнааһы санэпидемстанция дезинфекторынан үлэлээбитэ. 1978 сылтан Намнааһы «Сельхозтехника» эр дьону кытта тэбис-тэнгэ үлэспитэ. 1987 с. биһиги эбэбит Альбина Егоровна элбэх сыралаах, чийинэй үлэтин сыаналаан «Үлэ ветерана» мэтээлинэн, сыаналаах бэлэхтиринэн наҕараадалаабыттары. 1993 с. Намнааһы оройуоннай балыһаҕа оҕо отделениегар сиэтэрэ хаһаайканын үлэли киирбитэ. 1996 с. Намнааһы Агроснаб тэрилтэбэ 2007 с. диэри үтүө суобастаахтык харабылынан үлэлээбитэ.

Биһиги эбэбит ханна да үлэлээтэр наар үчүгэй өйдөбүлү хаалларытын биһиги бары сөҕө, үөрэ истэбит. Эбэбит биһиги үөрэхтээх, үлэни таптыыр дьон буоларытыгар бары күүһүн, сатабылын, киһамньытын бирэрдэ. Биһиги эбэбит тулуурдаах, барыга бары дьобурдаах, үөрүннээн, үлэһит, чэчиис, эйбээс-сайарас майгытын куруук өйдүү-саныы, оҕолорбутугар холобур онгосто сылдьаахпыт.

Таптыыр күндү киһибиит, эн биһиги өйбүтүгэр-санаабытыгар куруук баар буолуон. Эн сырдык мөссүнүң, ыраас сырдык дууһаң, ылыктыах санааң өрүү биһигини арыаллыы сылдьыа, сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолу.

Кыһа, уола, күтүөтэ, кийиһитэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, аймахтара, дьүөгэлэрэ

<p>Өр сылларга чугас ыаллы олоҕорбут истингич саныыр киһибиитигэр Мохначевская Мария Петровнаба, оболоругар, сиэннэригэр таптыыр уола, бырааттара, убайдара</p> <p>МОХНАЧЕВСКАЯ Авксентий Ильич</p> <p>эдэр сааһыгар, соһуччу быһылаанга түбэһэн суох буолбутун дириг кутурбаммытын тиздэбим.</p>	<p>Выражаем глубокое соболезнование депутату Государственного собрания (Ил Түмэн) РС(Я), генеральному директору ОАО «Сахнефтегаз» Игорю Юрьевичу Никитину, внукам, всем родным и близким по поводу кончины после долгой продолжительной болезни любимой мамы, бабушки, ветерана труда, Почетного гражданина I Хомустахского наслега, прямого потомка первого мецената образования в наслеге Афанасия Азарова</p> <p>НИКИТИНОЙ Тамары Даниловны</p> <p>Память о мудром человеке, истинном патриоте I Хомустахского наслега будет жить в наших сердцах вечно. В этот скорбный час вместе с вами разделяем горечь утраты.</p> <p>Администрация и общественность МО «Хомустахский I-й наслег» Намского улуса</p>
<p>Кийиһипитигэр С.И. Поповаба, оболоругар, ийэтигэр М.П. Мохначевскаяба, бары аймахтарыгар бырааттара, убайдара, уоллара</p> <p>МОХНАЧЕВСКАЯ Авксентий Ильич</p> <p>соһуччу, хомолтолоохтук олохтон туораабытын дириг кутурбаммытын тиздэбим.</p> <p>Поповтар, Дьяконовтар</p>	<p>Коллектив I Хомустахской СОШ им. Д.Ф. Алексеева выражает глубокое соболезнование учредителю «Фонда развития образования имени Аф. Азарова», депутату Государственного собрания (Ил Түмэн) РС(Я), генеральному директору ОАО «Сахнефтегаз» Игорю Юрьевичу Никитину, его семье и всем родственникам по поводу ухода из жизни любимой мамы, ветерана труда, Почетного гражданина I Хомустахского наслега</p> <p>НИКИТИНОЙ Тамары Даниловны</p> <p>Разделяем вместе с вами горечь скорби и тяжелой утраты.</p>
<p>Күндү балтыбар, эдьийиитигэр Мохначевская Мария Петровнаба, оболоругар Сардана Ильичнаба, Люкуот Ильичка уола, бырааттара, оболоругар убайдара</p> <p>МОХНАЧЕВСКАЯ Авксентий Ильич</p> <p>соһумардык олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэбим, кытаатан тулуйун.</p> <p>Эдьийиит Тамара Петровна уонна кини оболорон дьиэ кэргэттэрэ</p>	<p>1 июня 2016 года после тяжелой продолжительной болезни ушли из жизни наша любимая тетьа (эдьийэ)</p> <p>ВИКТОРОВА Лидия Леонидовна,</p> <p>ветеран труда, отличник госслужбы Республики Саха (Якутия), Почетный гражданин с. Намцы. Свекру, добрую память о нашей тете сохраним на долгие годы.</p> <p>Помним, любим, скорбим.</p> <p>Викторовы, Лаптевы, Поповы, Пинигины, Антоновы, Дормидонтовы, Хохоловы</p>
<p>Таптыыр доҕором, ийэтигэр, бииргэ төрөөбүтүгэр уоллара, бырааттара</p> <p>МОХНАЧЕВСКАЯ Авксентий Ильич</p> <p>күн сириттэн хомолтолоохтук барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбим.</p> <p>Истинник саныыр доҕоро Аня</p>	<p>Уб. бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Людмила Романовнаба уонна кини чугас аймахтарыгар таптааллаах эдьийэ</p> <p>ВИКТОРОВА Лидия Леонидовна</p> <p>бу күн сириттэн ыарахан ыарыттан барбытынан дириг кутурбаммытын тиздэбим.</p> <p>«Электра», «Samson» маҕаһыннар коллективтар</p>

Кылаабынай редактор В.Г. Касьянов
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуйааччы — 41496, хаһыаты тангы — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационной технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулуоска СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүмэрэ — **ШН №ТУ14-0216.**
Сурукка аактыгың-суолугутун, үлэһитин, дьиэбит аадырыһын чопчу ыйың. Редакцияҕа киирбит суруктар төнөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, тангылына уонна бэчээтигэр сыһар бэчээттэнэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложной уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис **Көңүл сыананан атылланар Индекс — Р0005.** Тираһа — 1592 Бэчээккэ илии баттаньытын графига — 12:00 ч. 02.06.2016 с. Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 02.06.2016 с.